

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARINI İNCELEME
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

-----0-----

12 Şubat 2025 Çarşamba

-----0-----

KONU

- Alt Komisyon Başkanı İbrahim Yurdunuseven'in, katılımcılara hoş geldiniz dediğine, alt komisyonun 28'inci Yasama Döneminde gerçekleştirdiği faaliyetlere, İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna yapılan başvurulardan alt komisyonla ilgili kısımlara ve alt komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

- Erzincan ve Erzurum Dumlu Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarına ilişkin görüşme
- İnceleme yapılacak ceza infaz kurumlarının belirlenmesine ve çalışma takvimine ilişkin görüşme

12 Şubat 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.02

BAŞKAN: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonumuzun çok değerli milletvekilleri, üyeleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün değerli bürokratları ve değerli basın mensupları; hepinize hoş geldiniz diyorum.

Alt komisyonumuzun 28'inci Dönem 5'inci Toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Öncelikle, Adalet Bakanlığımızdan katılımda bulunan çok değerli Genel Müdürümüz Enis Yavuz Yıldırım Bey'e; Genel Müdür Yardımcılarımız Mehmet Yılmaz Bey, Namık Kemal Varol Bey, Hasan Akceviz Bey, Fatih Güngör Bey'e; Daire Başkanlarımız Neşe Tok Toptaş, Serkan Başok, Mustafa Burak Açoğlu ve Evren Ak Bey'e; Başkan Yardımcımız Çağdaş Yurt'a ve yine tetkik hâkimimiz Burcu Göl'e hoş geldiniz diyoruz.

Gündemimize geçmeden önce alt komisyonumuz tarafından 28'inci Yasama Döneminde gerçekleştirilen faaliyetler ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna yapılan başvurulardan alt komisyonumuzla ilgili kısımlarla ilgili birkaç bilgi vermek istiyorum sizlere.

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu 28'inci Yasama Döneminde 26 Ekim 2023 tarihinde Sincan Ceza İnfaz Kurumlarına, 17 Kasım 2023 tarihinde Diyarbakır Ceza İnfaz Kurumuna, 18 Kasım 2023 tarihinde Mardin E Tipi Ceza İnfaz ve Mardin M Tipi Ceza İnfaz Kurumuna, 28-29 Haziran 2024 tarihlerinde Erzurum ve Erzincan Ceza İnfaz Kurumlarında incelemelerde bulunmuştur. İnsan Hakları Komisyonumuz Başkanlığına 28'inci Yasama Döneminde 10 Şubat 2025 tarihi itibarıyla toplam 8.363 başvuru yapılmış, bunun 8.064 adedine işlem gerçekleştirilmiştir. Tabii, İnsan Hakları Alt Komisyonu olarak bizi ilgilendiren kısmını sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu 8.363 başvurunun 5.526 adedi cezaevlerinin sorunlarıyla ilgili gerçekleşmiştir.

Bugünkü toplantımızın gündemi, Erzurum ve Erzincan Ceza İnfaz Kurumları raporlarının görüşülmesi ve önümüzdeki süreçte inceleme yapılacak diğer cezaevlerimizin tespitiyle ilgili olacaktır.

Öncelikle, daha önceki komisyon toplantılarımızda da yaptığımız usul gereği Erzincan ve Erzurum Dumlu İnfaz Kurumları raporlarının birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bu 2 raporla ilgili söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa kendilerine söz vereceğiz.

Evet, söz almak isteyen?

Buyurun Nevroz Hanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Öncelikle merhabalar, hoş geldiniz. Biraz geciktiğim için üzgünüm.

Öncelikle, bir şeyi söylemeden geçemeyeceğim. Yani bugün burada olan herkes, aynı zamanda ilgili yetkililer de cezaevlerinin Türkiye'deki en temel meselelerden, sorunlardan biri olduğunu ve sık sık gündeme farklı gerekçelerle geldiğini söyler. Bizim de bu meselenin Meclis boyutuyla muhatabı olan Komisyon olarak bu önümüzdeki dönemde maalesef ki bu soruna denk bir ciddiyetle toplanma ve denk bir ciddiyetle çalışmadığımızı söylemem gerekir. En son haziran ayında gerçekleştirdik Erzurum Dumlu ziyaretlerini; aradan bu kadar ay geçti, daha yeni konuşuyoruz raporunu. İlgili sorunların çözümü ne zamanı bulacak? Bu kadar gecikmesini, hem bu iki cezaevi için hem de o tarihten bugüne kadar, yaklaşık sekiz aydır bu Komisyonun hiç toplanmamasını... Ve defalarca, DEM PARTİ vekilleri olarak hem şahsım, Komisyon üyesi olarak hem de diğer vekillerimizin Komisyonun toplanması -kimi özgün meselelerde ya da kimi cezaevleri ziyaretlerinin taleplerine rağmen- bu konuda Komisyon Başkanının idare etme sorumluluğu, külfeti olduğu için bu konuda herhangi bir adım atmamasını büyük bir eleştiri ve bir ihmal olarak görüyorum. Belki de en aktif çalışması gereken komisyonlardan biri olarak görüyorum ben cezaevi alt komisyonunu. Hem gelen başvuru sayısı bize bunu gösteriyor, Komisyona gelen başvuru sayısı hem de basında, kamuoyunda -bizzat Ceza ve Tevkifevleri sorumluları burada- Adalet Bakanlığına bu konuda gelen şikâyetler gözetildiğinde bu denli zamana yaymayı, bu denli rutin bir çalışma biçiminde götürülmesini ben eleştiriyorum. Taleplerimizin cevapsız bırakılmasının da bugün burada tartışılması gerektiğini ben düşünüyorum. Bu yönüyle, cezaevlerindeki hak ihlallerinde bu Komisyon bu denli pasif kaldıkça, her ne kadar hepsini çözebilecek, ortadan kaldıracabilecek gücümüz olmasa bile bu ciddiyeti ve bu yoğunluğu göstermemiz gerektiğini düşünüyorum. Sekiz ay, cezaevleri için de bu Komisyon için de bu ziyaretler için de çok uzun bir süre. Bundan sonraki süreçte daha sık bir araya gelerek başvurularla ilgili daha etkin bir çalışma içerisinde olmamız gerektiğini ben söyleyerek başlamak istiyorum.

Cezaevi raporlarının her ikisinde de sorunları tespit etme -yaptığımız görüşmelerdeki meselelerin yer alma biçimiyle- gerçek anlamda birçok sorunun hemen hemen hepsine yer verilmiş, o yönüyle takdir ederim ki ancak çözümler noktasında çok derli toplu bir çözüm ortaya koymadığını ben düşünüyorum. Bilhassa yasal meselelerde yani bu komisyonlarda ifade edilen konularda; arama gibi, cezaevlerinin kendi oda arama sistemi gibi meselelerde kimi hukuki dayanaklar gerekçe gösterilerek uygun olduğu söylenmiş ancak bu noktada hukuki dayanaklardan ya mülga edilen kanunlar var -buna rağmen bir atıf- hem de yönetmeliklere ilişkin bir farklı prosedür olduğunu ben ifade edeyim.

Öncelikle, bu cezaevleri içindeki aramalara raporlarda hiç yer verilmemiş. Oysaki mahpuslar bu ziyaretler sırasında bunları söyledi. Biz de biliyoruz ki arama; adli arama, önleme araması olarak ele alınabilecek iki mesele ve bu noktada, cezaevinin içerisinde yapılan bu aramaların sıklığı... Mesela, bazı mahpuslar ayda 3 kere olduğunu söylemişti, bazı mahpuslar ayda 2 kere rutin bir şekilde yapıldığını söylemişti ancak bu aramaların ne kanuni düzenlemelere, işte, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 36'ncı maddesine ne de yönetmelikteki aramalara uymadığını, daha özgün bir temelde ele alındığını ve keyfi bir biçimde olduğunu ben düşündüm. Çünkü "Odalarda, eklentilerde, hükümlülerin eşyalarında kurum görevlilerinin istediği şekilde

bir genel arama yapılabilir." meselesinin hukuki anlamda yetersiz kaldığını düşünüyorum. Ceza ve Tevkifevleri Müdürlüğünün ceza infaz kurumlarındaki arama prosedürüne ilişkin basın açıklaması ya da genelgesine dayanak yapılıyor. Ancak bu, temel bir hakkın ihlali söz konusu olan bir mesele ve bunun sadece bir genelgeye dayandırılarak bizim de bunu kabul ediyor olmamız, ciddi anlamda, hukuki anlamda bir dayanaksızlık. Bir belirlilik olmadığı meselesinin altını çizeyim. Bu mesele, çıplak arama meselesine raporda kısmen yer verilmiş, sizler bir öneri olarak, bu konuda bir hatırlatma yaparak gerekli hassasiyet ve personelin uyarılması biçiminde ya da işte hatırlatılması biçiminde bu meseleyi de söylemişsiniz ancak bu, çok hayati, çok önemli. Sayın Gergerlioğlu vekilim burada, bunu çokça söyleyecek ancak mahpuslar iç çamaşırıyla arama yapılmadığını da ifade ettiği için -ve isimleri de belli görüştüğümüz mahpusların- bu konuda Komisyonun sadece bir uyarı yaparak yetinmesinin bu uygulamanın devam etmesi noktasında pasif bir tablo ortaya çıkardığını düşünüyorum. Bu konuda daha etkin, daha net, gerekirse ilgili cezaevi ve mahpuslar belliyse bu konuda suç duyurusunda bulunabilme, farklı girişimlerde bulunabilme meselesi... Çünkü kurulda konuşuyoruz, inkâr ediliyor, "yok" deniliyor. Biz cezaevi ziyaretleri yaptığımızda mahpuslar doğrudan bizim yüzümüze, bunun gerçekleştirildiğini, ne şekilde gerçekleştirildiğini de anlatarak ifade ederken sadece genel bir çerçeve çizerek bu konuda uygulayıcıları -tırnak içerisinde- uyaran bir raporun eksik ve yetersiz kalacağını... Bu konuda yetkililerimizde burada, çıplak arama meselesinin bu kadar istisnai olmadığını, yaygın olduğunu ve bu konuda özellikle yapılan suç duyurularının da idareyle ilgili yapılan suç duyurularının da gönderilmediğini söyledi mahpuslar. Bu da birbirini besleyen iki mesele. Bu konunun merkezî bir şey olduğunu ve aynı zamanda bunun çözülmesi için -her ne kadar Erzurum, Erzincan üzerinden konuşsak da- merkezî bir tutum ve bir tablonun ortaya çıkması gerektiğini bir yönüyle ben düşünüyorum.

Yine, bu tekli tutulma meselesi. Cezaevinin fiziki yapısından bahsederken toplam oda sayısı ve mahpus sayısına değinmişiz ama bu odaların kaç tane tekli, kaç üçlü, böyle bir ayrıntıya girmemişiz. Bu şu anlamda önemli: Tekli tutulma, onların deyimleriyle hücrede tutulma, tecritte tutulma meselesi artık Türkiye'de kurulan cezaevleriyle beraber, yetkilileri de burada, artık bir rutine, genele dönüştü. Eskiden, hani şu an kanuna göre ağırlaşmış müebbet hapis cezaları teklide tutulur, kanunda böyle net bir hüküm var ama müebbet hapis cezası alan, süreli hapis cezası alan mahpuslarla ilgili, bunların teklide tutulma meselesiyle ilgili bir kanuni düzenleme açıkça yok. Hatta o zaman bilgilendirme yapılırken de özellikle sormuştum, bize gelen başvurularda özellikle Erzurum cezaevlerindeki YGC'dekiler şunu söylüyor: "Ben on iki yıl ceza almışım ama teklide tutuluyorum. Teklide tutulduğum için de havalandırma sayım, spora çıkma sayım, kurslara katılma sürem bunların hepsi bundan etkileniyor ve ben bunu sağlayamıyorum." O zaman Sayın Mehmet Yılmaz burada özellikle bunu sorduğumda, Kanun madde 9 kapsamında kurulun, yani cezaevi kurulunun odaya yerleştirme kararı verilirken böyle bir karar verdiğini ifade etmişti ama bunun da ancak tehlikeli hükümlü tespitiyle yapılabileceğini kanun söylüyor ancak bu mahpuslarla ilgili böyle bir tespit de yok. Yani o cezaevinin fiziki yapısı o mahpusların o şekilde tutulmasına yeterli bir gerekçe ve dayanak yapılamaz çünkü sadece o kişinin orada tutulması fiziki mekânını değil, dışarıyla iletişimini, sosyal etkinliğini, insani olarak kendisine yetmesini, yetememesini, sohbet hakkını yani birçok şeyi etkileyen bir mesele ve "Artık S tipi, Y tipi, YGC; bu cezaevleri tekli cezaevleri." diyebilirsiniz ama bu cezaevlerine götürülecek mahpusların suç türü o zaman değiştirilmeli ve denetlenmeli. Raporda bu meselenin çok üstünkörü geçilmesi bence çok büyük sıkıntı çünkü şu an Türkiye'deki en temel sorunlardan bir tanesi, bence yeni kurulan cezaevlerindeki tekli tutulma meselesi. Yani biz cezaevine giren bir mahpusun tekrar topluma dönmesini, insan haklarına uygun bir infaz gerçekleştirilmesini, olabildiğince sosyal, toplumla bağlarını koparmamasını istiyorsak, bunun yöntemi kişileri tek odada tutmak yani burada ağırlaştırılmış müebbet, müebbet, süreli müebbet, tehlikeli hükümlü ayırımına girmeden, sadece cezaevinin kendi kurulunun kararıyla bununla yetinilmesi büyük bir boşluk ve keyfiyet yaratır çünkü cezaevine gönderdiğiniz mahpusu, odalar tekliyse cezaevi ne yapacak? Ya diyecek ki "Ben almıyorum bunu."...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nevroz Hanım, maksat anlaşıldı sanırım, biraz toparlarsanız cevabını isteyeceğiz, aynı konuda dönüp duruyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, bu meselede çok fazla başvuru da geliyor, Komisyona da bu başvuru geliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Onun cevabını isteyeceğiz, toparlayabilirseniz mümkünse.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Burada da yer verilmemesi önemli çünkü bu devamı da gelen bir şey, bu kronik bir mesele, sadece buraya özgü bir mesele değil. O nedenle ya genel olarak şu an yapımı devam eden cezaevlerindeki YGC yapısıyla ilgili bir sorunun ortadan kaldırılması ya da bu meselenin, tekli odada tutulmanın yerine odalar olmayacaksa bile sosyal hakkın kullanımı, spor faaliyetinin kullanılması, kursa çıkılması gibi diğer meselelerle bir denkleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, kurul meselelerine raporda yer verilmiş, iyi hâl değerlendirmeleriyle ilgili şöyle bir değerlendirme yapılmış. İyi hâl değerlendirmeleriyle ilgili verdiğimiz tavsiyede siyasi soruların sorulduğu, bu konuyu mevzuata yani yönetmeliğe uygun bir biçimde düzenlenmesi gibi bir değerlendirme yapmışız. Hatırlarsanız Erzincan Kadın Cezaevinde görüştüklerimizden birisi de Ardıl Çeşme'ydi. Kendisiyle görüştüğümüzde müebbet hapis cezasının otuz yılı bitmek üzereydi ve kurula çıkacağını ifade etmişti. Hiçbir disiplin cezası yok, kendisinin -iyi hâlli sayılmayacak yöntemiyle- en son çıkan altı ayda bir değerlendirme raporlarının eşik puanın üstü olduğunu ancak kurulda açıkça "Çıktığında ne yapacaksın?" "Örgütsel temasın var mı?" "Abdullah Öcalan hakkında ne düşünüyorsun?" "PKK nedir?" gibi sorular üzerinden infazını yakma riskinin olduğunu söylemişti. Hatta o süreçte Sayın Sait Yaz -burada mı bilmiyorum ama- kendi ailesi de onunla komşu olduğu için özel olarak ilgilenmişti ve biz idareye söylemiştik, eşik puanı bu kadar yüksek olmasına rağmen otuz yıl cezaevinde kalan birisiyle ilgili bu değerlendirmeyi. Maalesef hakkında iyi hâlli olmadığı kararı verildi, dört ay süreyle, sonrasında da altı ay süreyle infazı yakıldı -uzatıldı demeyeceğim- iyi hâlli olmadığına karar verildi.

Burada, kurullarla ilgili o siyasi soru meselesi... Bizim meselemiz, özellikle bu kurullara karşı çıktığımızda burada birçok tartışma oluyor ya da önergeler veriyoruz, Genel Kurulda konuşuyoruz. Biz bu kurulların ayrımcı bir yöntemle sürdürüldüğünü düşünülüyor, her ceza tipiyle ilgili, her suç tipiyle ilgili ayrı değerlendirme... Mesela, kurul şunu söyleyebiliyor: "Ben, eşine şiddet uygulayan birisi için eşinin hangi şehirde yaşadığını, tahliye olduğunda kişinin hangi şehre gideceğini ya da bunu değerlendirebiliyorum ama siyasi suçlar dediğimiz propaganda, örgüt üyeliği, örgüt yöneticiliği gibi suçlarda ben bu kişinin pişmanlığını ya da dışarı çıktığındaki meseleyi somut tahlil edemiyorum." Bu doğru mu? Doğru. Peki, kurul bunu tahlil edemediği

için samimiyet tasdik belgesi diye bir belgeyle ya da cezaevinin tüm hükmü ve idaresi altında, yetkisi altında, egemenliği altında olan odalardan odalara geçiş dayatmasında bulunarak ya da otuz yıl yatmış, disiplin cezası yok, eşik puanın üstünde, değerlendirme raporları, hepsi pozitif... Sadece "Ben bu kişi dışarı çıktığında tekrar örgütle bağının kopmadığına kanaat getiriyorum." kavramı üzerinden üç ay, dört ay, altı ay, bazı yerlerde bir yıl verilen bu kararların kronik bir mesele olduğunu, ayrımcı bir şekilde uygulandığını, bilhassa siyasi mahpuslara dönük bir cezalandırma yöntemi olarak yer aldığını, bu konuda, kurullar meselesinde daha genel bir bakış açısı olması gerektiğini düşünüyorum. Kurullarla ilgili gelen sadece bir memnuniyetsizlikle ifade edildi, bu bir memnuniyetsizlik değil, bu, ayrımcı uygulamadan dolayı yapılan bir şikâyet; bir uygulamanın memnuniyetsizliği başka bir şey, bunun ayrımcı bir şekilde uygulandığını söylemek başka bir şey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nevroz Hanım, yedi dakika oldu, biraz toplayabilirsiniz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Buradaki kurul meselesi de öyle, hatırlarsanız bir samimiyet tasdik belgesi örneği istemiştik ve orada şöyle bir itiraf da gelmişti: "Biz bu belgeyi sadece belli suç tiplerine veriyoruz." Tüm suçlar için, mesela, uyuşturucu kullanan için pişmanlık aranmıyor, hırsızlık yapan için pişmanlık aranmıyor, başka suç yapan için pişmanlık aranmıyor; ne oluyor da başka özgün suç tipleri için ısrarla böyle bir dayatma, bir beyanda bulunma dayatması yapılarak bu dayatma üzerinden bir kurul kararı veriliyor? Yani bu kurulları denetleme görevi ya da bunlarla ilgili kararlar sizlerin önüne de geliyor, bir çetelesi var, değerlendirme skalaları, her komisyonun değerlendirmesi, her şeyi çok iyi, eşik puanın üstünde ama kurulun orada ne sorduğu belli değil ne kişinin cevap verdiği şey belli değil, orada kanaat bildirerek infazı bu şekilde yakıyor. Bu bir cezalandırma yöntemi, ayrımcı bir uygulama. Bunun, bu kurul meselesinin sadece iyileştirme meselesi değil bu şekilde uygulanmasından vazgeçilmesi gerektiğini düşünüyorum. Kurullarının kaldırılmasıyla ilgili bir kanun teklifi de biz hakeza verdik. Bununla ilgili meselenin ortadan bu şekilde -kurulların- kaldırılması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bu blokluk fiziksel sistem -yani yetkililer burada olduğu için söylüyorum- bu cezaevlerinin fiziki yapısı meselesi... Hem Erzincan Dumlulu 1 no.lu hem de 2'de -T tipiymi sanırım- vardı. Bu oda sistemi yani farklı suç tipleri arasındaki aralık bırakma yöntemini -Sincan'da da öyle, hatırlarsanız, Sincan'a gittiğimizde de öyleydi- yani bir suç tipi bir katta, diğer suç tipi diğer katta, diğer suç tipi diğer katta diye bir sistem oluşturmuşsunuz. Bu sistemin size göre yani idareye göre çok faydasını görüyor olabilirsiniz ama mahpusların ne islah ne sosyal hayatı ne suçla ilgili kurduğu bağ ne sosyal etkinlik, kurs gibi meselelerdeki hiçbir psikolojik ve bilişsel yaşamına katkı sunmadığını, aksine onlar için çok ağır bir cezalandırıcı olduğunu görüyoruz. Hatırlarsanız yani aynı yöntem, aynı şikâyetler burada da vardı. Nasıl? Aynı suç tipini aynı odaya koyuyorsunuz? 2 oda boş, 2 oda dolu ama sadece o 2 kişi spora çıkabilir ya da o 2 kişi sadece etkinliğe çıkabiliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nevroz Hanım, on dakikayı geçtik. Son bir dakika daha veriyorum, rica ediyorum toplarsanız...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Özür diliyorum. Sekiz aydır toplanmadık İbrahim Bey. Ben bunun eleştirisini verdim size.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Onun da cevabını vereceğim size eğer bitirirseniz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yetkilileri de bulmuşum; maalesef ulaşmak, konuşmak o kadar kolay olmuyor bizler açısından.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Yok, bana ulaşmakla ilgili hiçbir sıkıntınız olamaz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, çözemiyoruz İbrahim Bey sizinle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - O ayrı mesele, onu söyleyeceğim size.

Rica ediyorum toplarsanız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yetkililer doğrudan burada ve bu, kronik bir mesele, özgün bir mesele değil; bu, kronik bir mesele ve cezaevleri meselesinin bu kadar ağır ve acil bir mesele olduğunun görülmesi lazım diğer meselelerde olduğu gibi.

Yine nakil ve sürgün meselesi... Bununla ilgili bir değerlendirmeniz olmuş ama ne hikmetse Litvanya'dan, Ukrayna'dan, diğer ülkelerin AİHM kararlarından atıf yapmış rapor yazanlar ama Türkiye'nin de Avşar-Tekin kararı var. Türkiye'de de hükümlülerin ailelerinden uzakta bırakılmamasıyla ilgili karar olmasına rağmen, aradan yıllar geçmesine rağmen hâlâ ailelerinden uzakta tutulma meselesi devam ediyor ve bu ailelerinden uzakta kalma meselesi ekonomik bir külfet, aileler için, bu bir; iki, cezaevleri ölüm yolları oldu, birçok kişi bu yollarda kaza geçirdi, yaşamını yitirdi, yaralandı; Halise Aksoy örneği var, yine en son Dersim'de Erzincan'dan gelen bir aile bir oğlunu kaybettiği bir mesele bu. Yine aileler görüşe gidemedikleri için, kurullar aileleriyle ilişki kurmadığı için iyi hâl olmadığına karar veriyor. Bunun örneklerini Tokat'ta, Bolu'da, Karabük'te gördük. Önerge de verdik. Bunun dezavantajı, bunun yöntemini... Defalarca talebi olmasına rağmen mahpuslar ısrarla ailelerine uzak yerlere götürülüyor. Ceza ve Tevkifevleri cevap veriyor, diyor ki: "Doluluk oranımız var." Ama aynı hafta -bakın, bu örneği Erzurum'da yaşadık- doluluk oranı var diye kişiyi Kandıra'ya götürmediniz ama aynı hafta idare kendisi karar verdiği için -tırnak içinde- güvenlik zafiyeti gördüğü için aynı kişiyi aynı cezaevinden alıp doluluk oranı nedeniyle reddettiği bir cezaevine götürebiliyor. Yani mahpusların talep ettiği, kendi taleplerinin bu şekilde reddedilmesi bir yana bir de ailelere sevk parası çıkıyor ve -ben daha önce bütçe zamanında da dile getirdim- bu sevk parasında bir standart yok; kimisi için 60 bin, kimisi için 120 bin, kimisi için 130 bin. "Kilometre başına hesap ediliyor." deniyor ama yakın cezaevinden 100 isterken uzak cezaevinden 60 isteyebiliyor, bir standardizasyon yok. Biz bu noktada öncelikle bu para yani bu sevk meselesindeki para meselesinin ya makul bir ölçüde tutulmasını ya ortadan kaldırılmasını, kişilerin aileleriyle olabilecek en iyi sosyal ilişki kurabileceği şekilde istedikleri cezaevlerine naklin... Sizlerin kaygı duyduğunuz güvenlik ya da diğer meseleleri eğer dışarıda bırakmayacak meselede çok makul ölçüde haklı olduğunu, AİHM ve Anayasa Mahkemesi kararlarının olduğunu, idarenin bu konuda daha etkin adım atması gerektiğini hatırlatıyorum.

Birçok başlığım var maalesef ki şu an burada bitiriyorum. Hasta mahpuslar ve birçok mesele var. Zaman kalırsa tekrar söz istiyorum İbrahim Bey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Teşekkür ediyoruz.

Öncelikle, tenkidinizi aldık, onu söyleyelim. Biz -geçen dönemden Ömer Bey de vardı, siz yeni, bu dönem milletvekili olduğunuz için- aslında en aktif çalışan bir Komisyonuz, onu söyleyeyim, daha önceki dönemlerle karşılaştırdığınız zaman. Ama burada bir şey oldu, onu kabul ediyoruz.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Tabii, bizim Komisyonumuzun görevi tespit, tavsiye ve kontrol. Uygulama, bizim için - Bakanlığa söylediniz- tavsiyelerdir ve daha sonra akabinde yaptığımız kontrollerdir. Biz her gittiğimiz yerde tespitlerimizi ve tavsiyelerimizi iletiyoruz. Bakanlığa bir sonraki gidişimizde de bu tavsiyelerimize "Uydunuz mu, uymadınız mı?" diye kontrol etme mekanizmasıdır. Uygulama mekanizması biz değiliz, bu, Bakanlığın yapması gereken bir şey.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sekiz aydır bu böyle devam ediyor; mesuliyet yok mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bakın, mesela, çok basit; koğuştaki yapılan aramalarda eşyaların yere atıldığını biz tespit etmişiz, burada "Gerekli memurlara ikazınızı yapın." diye Bakanlığa tavsiyede bulunmuşuz. Tabii, sonra gittiğimizde aynı cezaevine -eğer nasip olursa- tekrar kontrolünü yapıyoruz.

Şimdi, öncelikle, Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımıza söz vereceğim, daha sonra misafir vekillerimize söz vereceğim.

Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, sizi, Alt Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımızı ve Adalet Bakanlığı bürokratlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ben Meclise geçeceğim için kısa birkaç şeyi söylemek istiyorum. Bir kere, alt komisyonun varlığı ve çalışmaları çok önemli. İster alt komisyon ister ana komisyon olsun burada yaptığınız her çalışma hem Meclisin itibarını yükseltecektir hem de halkımızın haklı taleplerini de karşılar nitelikte olacaktır. Dolayısıyla siz "Uygulayıcı biz değiliz." dediniz ama bir o kadar da aslında...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Takipçiyiz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - ...uygulamayı yönlendiren biziz çünkü sizin burada yapacağınız raporlama sonucunda aynı zamanda biz milletvekillerinin de kanun tekliflerini buna uygun bir şekilde sunma yolu açılacaktır; o yüzden, ben, hepimizi canıgönülden kutluyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Teşekkür ederiz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, şimdi, bizim ceza hukukumuzda topluma geri kazandırma var yani suç işlemiş bir şekilde "Bunu cezaevine atalım, orada bunu cezalandıralım ve orada kalsın." yok, topluma geri kazandırma var. Dolayısıyla burada Adalet Bakanlığı bürokratları eliyle de yapılacak uygulamaların hepimiz için çok önemi var. Yani cezaevinin sadece bir cezalandırma yeri olmadığını, bu kişilerle toplumdaki diğer dışarıda kalan kişilerin de belirli bir süre sonra birlikte yaşayacağı bilincinin çok iyi bir şekilde uygulamaya dönüşmesi gerekiyor. Aksi takdirde, sizler bizlerden daha iyi biliyorsunuz ki orada topluma ve devlete karşı daha çok bilerek çıkan mahpuslar var; bu, hiçbirimizin istediği bir şey değil.

Dolayısıyla ben burada gerçekten milletvekili arkadaşlarımızın yaptığı tespitlerin Bakanlık bürokratları tarafından bu şekilde algılanması ve bir an önce de çözüme ulaştırılması gerektiğinin altını çiziyorum. Daha önce bir araya geldiğimizde, yine Adalet Bakanlığı bürokratlarına burada milletvekili arkadaşlarımızdan birkaçı süresi dolmasına rağmen hâlâ hükümlü olarak cezaevinde tutulan kişiler olduğunu söylemişti ve o zaman da "Böyle bir şey kabul edilemez, sizler bunu açıklayın varsa 'Var.' yoksa da 'Yok.' diye ciddi bir biçimde karşı çıkın, çıkalım." demiştik.

Sayın Başkanım, tabii, ben bu raporları yeni aldığım için raporlar üzerinden bir şey söyleyemiyorum ama inceleyeceğiz, önemli olduğunu düşünüyorum ama sayın bürokratlarımız hazır buradayken çok yakında ziyaret ettiğim Vatan Emniyet Müdürlüğünde gözaltına alınanların tutulduğu yerin ve yine Ankara Emniyet Müdürlüğünde de gözaltına alınanların tutulduğu yerin hiç insan onuruna uygun olmadığını belirtmek isterim; lütfen, buraları gidin, görün ve düzeltin. Bu düzelmediği...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sibel Hanım, ben bir araya gireyim isterseniz.

Bizim tespitlerimizde karakollar ve şeyler de var. Biz oralara gidip tespit yapabiliyoruz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - O zaman çok iyi oldu, ben şeyde göremedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Deddiğiniz yerde -özellikle Ankara dedığınız için- biz tespit yapacağız, oraya da gidelim.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Lütfen buralara gidin çünkü yakın zamanda...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tabii, onlar İçişleri Bakanlığına bağlı ama biz oraya da kontrole gideriz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Çok memnun oluruz ama buraları çok kısa zamanda yine insan onuruna yakışır bir hâle getirebiliriz diyor, hepimize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Teşekkür ediyorum Sibel Hanım, sağ olun.

Yüksel Bey, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür, değerli bürokratlar, sayın milletvekilleri; efendim, öncelikle teşekkür ediyorum, uzun bir aradan sonra bir araya geldik. Erzurum ve Erzincan'daki ziyaretlere ben de katılmıştım, raporları da inceledim, yansımaları da doğru buldum. Bir iki tane konuyu hususen dile getirmek istiyorum Sayın Genel Müdür ve bürokratlar da buradayken.

Efendim, güncelden başlamak isterim. Bilindiği üzere, Silivri'de Zafer Partisinin Genel Başkanı Sayın Ümit Özdağ tutuklu, rehin bulunmakta. Geçen kamuoyuna da yansıyan, basına da yansıyan bir hadise oldu. Kendisi tek kişilik hücrelerinde hava karardıktan sonra ışığın yetersizliğinden dolayı kantinden temin edilmek suretiyle bir aydınlatma cihazı talep eden dilekçe veriyor. Tabii, burada ışığın yetersizliği, oranın şartlarıyla alakalı sorun başka bir şey ama daha ilginç bir şey oluyor, birkaç gün sonra Sabah gazetesinde dilekçenin fotokopisi yayınlanıyor haber olarak.

Buradan sormak istiyorum: Ceza ve tutuk evlerinde bulunanların bu tür yazışmaları basına açık mı? Bunları kim servis etti, hangi amaçla servis etti? Bu servis ve yansımadan sonra cezaevi yetkilileriyle alakalı herhangi bir işlem başlatıldı mı?

Cezaevinde bulunanların özel hayatlarıyla ilgili güvenlikleri Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na da aykırı olarak bu şekilde suistimal edilmeye devam edilecek mi?

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ben teşekkür ederim Yüksel Bey.

Enis Bey, buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Benimki bir talep, bu talep tamamen şahsıma ait değil; Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği tarafından kaleme alındı ve bir grup STK tarafından desteklenen bir talebi dile getirmek istiyorum, Komisyonun Başkan ve değerli üyelerinin dikkatine sunmak istiyorum. Cezaevinde giderek zorlaşan hayat koşulları var. Bir, işe bedelleri çok düşük olduğu için millet kantine yükleniyor, kantinde de güncel fiyatlar enflasyon sebebiyle çok artmış durumda. Dolayısıyla, galiba en son baktığımda, 2.500 lira olan haftalık harcama limiti zaten buna bir örnek yani 400'lerden, 500'lerden geldi buraya yani enflasyon etkisini görüyoruz. Dolayısıyla diğer bazı ihtiyaçlara para yetiştiremiyor mahpuslar yani tutuklu ve hükümlüler. Talep, hijyen paketi ve su ihtiyacına dair. Malumunuz, daha sonra bu dilekçeyi Başkanlığa sunacağım yani gereğinin nasıl devamı açısından Başkanlık Divanına ve İnsan Hakları Komisyonu yönetimine bırakacağım. Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, Nelson Mandela Kuralları olarak da bilinir; burada hijyen malzemesi ve birtakım zorunlu ihtiyacın dağıtılması öngörülür. Bu Komisyonun benim hazır bulunmadığım toplantılarında -yani ara verdim ben bir buçuk iki sene kadar bu alt komisyon toplantılarına- Derya Yanık Başkanlığındaki bu Komisyonunda da galiba gündeme geldiğini okudum. Özetlersem, her mahpusa her ay düzenli olarak bireysel hijyen açısından 160 gram banyo sabunu, 1.200 gram el sabunu, 200 gram şampuan, 20 adet hijyenik bant, tıraş sabunu, köpüğü, 2 adet tıraş bıçağı, 270 gram çamaşır deterjanı, ağız ve diş temizliğine diş fırçası, macun, işte, çamaşır suyu; uzatmayayım, bunların cezaevi idaresi tarafından bilabedel, ücretsiz olarak tutuklu ve hükümlülere dağıtılmasını öneriyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ben teşekkür ediyorum Enis Bey.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Dilekçeyi dikkatinize sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tamam, inşallah biz de onu Bakanlıkla paylaşalım.

Teşekkür ediyoruz.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, hoş geldiniz.

Şimdi, tabii, hükümlü ve tutuklular doğrudan doğruya devlete emanet edilmiş insanlar. O yüzden her yaklaşımımız, her tutumumuz etkileri açısından da son derece önemli. İnsan haklarına, insan onuruna yaraşır bir şekilde, eğer yargılaması yapılacaksa, tutukluysa o sürede, eğer cezası kesinleşmişse de hükümlü olarak ona uygun bir infazın gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Sayın Başkanım, önce şunu söyleyeyim, bu çalışmaları yaptığımız zaman Cezaevleri Genel Müdürlüğümüz -bize eşlik eden bir kısım bürokratlarımız da burada- ısrarla şunu istiyor bizden: Tetkik edin, araştırın ve mutlaka önerilerinizle, eleştirilerinizle bu süreci beraber yürütelim. Çünkü sonuç itibarıyla, kalite ne kadar artarsa hepimiz bundan istifade ederiz, bundan hep beraber kurum olarak yararlanıyoruz; bunu gördük. Geçtiğimiz cezaevlerinde, özellikle Erzurum ve Erzincan'daki cezaevlerinde de dikkatimizi çeken özellikle çocuklu kadın hükümlü ve tutuklulara yaklaşım gerçekten standardın çok üstünde yani bizim taleplerimizin de neredeyse tamamı karşılanmış durumda. Özellikle çocuklar, küçük çocuklar bu işten en az nasıl etkilenir, bu noktada gerçekten bir ilerleme var.

Yine, tabii, eleştiri konusu oluyor bu İdare ve Gözlem Kurulu raporları. Fakat Başkanım, bakıyoruz, bu iş geliyor, sonuç itibarıyla yasal mevzuata dayanıyor yani uygulayıcılar sonuç itibarıyla ellerindeki mevzuata göre davranıyorlar. Bu konuda nasıl bir yaklaşım, bir ceza yaklaşımı olacaksa bir yasa değişikliği yapılabilir, yeni bir yargı paketi geliştirilebilir. Esasen, bunun eleştirisi de şundan kaynaklanıyordu: Yani televizyon ekranlarında... Bir de tırnak içerisinde söylüyorum, bugün bu yapıyı eleştirenlerin büyük bir kısmının bu uygulama gelmeden önceki yaklaşımlarına bakıyoruz, vatandaşın biri belli bir süre gidiyor, cezaevinde kalıyor, ıslah oldu mu, olmadı mı, ondan sonra bırakıyorsunuz, bu suçları işlemeye devam ediyor diye bir yaklaşım vardı. Şimdi, böyle olunca da tamam yani nerede durulacağı, idarenin nasıl yapılacağı noktasında da şimdi böyle bir eleştiri oldu. Sayın Başkanım, totalde baktığımız zaman raporlar bizim gözlemlerimizle uyuyor. Diğer eleştirilerin de... Yani mevzuat değiştirilebilir, mevzuat yenilenebilir fakat Sayın Başkanım, genel olarak önceki mesleğimiz olarak da biliyoruz, cezaevlerinin geldiği standart açısından da biliyoruz, birçok sorunun da aşılığını görmemiz mümkün. Şundan vazgeçmememiz gerekiyor: Az önce Sibel Hanım da söyledi şimdi -özellikle hükümlüler kısmı açısından söylüyorum- bu ceza bir şekilde infaz edilecek ama bu cezayı infaz ederken de insan haklarının, onurunun zedelenmeyeceği bir şekilde olması lazım.

Sayın Genel Müdürüm, bu çıplak aramalarla ilgili orada hükümlü ve tutuklulardan değişik beyanlar aldık, bunun sarıh olması lazım yani uygulamada da tam olarak standart nedir? Çünkü şu konuda bir problem yok: Yani biz milletvekilleri olarak Başkanımızın Başkanlığında onlarla görüştüğümüz zaman hiçbir kamu görevlisi yok, tamamen özgür bir ortam var, bu ortamda da beyanlar çok samimi olarak alınıyor, o samimiyet içerisinde konuşuluyor. Genel olarak bir şikâyet yok ama bir iki tane şikâyet oldu, sitem oldu. Bu konudaki Cezaevleri Genel Müdürlüğümüzün yaklaşımı tam olarak nedir? Suç tipine göre mi değişmektedir veyahut da oradaki idarenin yaklaşımına göre mi değişmektedir?

Ben teşekkür ediyorum, kolaylıklar diliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Mustafa Bey, teşekkür ediyorum.

Naci Bey, buyurun.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Adalet Bakanlığımızın değerli yetkilileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz; ben de öncelikle hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Tabii, Erzurum ve Erzincan'daki incelemelere ben de yerinde katıldım. Vekillerimizin ifade ettiği gibi, genel manada çok bir sıkıntı gözüküyor ama genelde gördüğümüz bizim, benim gördüğüm eksiklik, cezaevleri bir ıslahevî olmaktan sanki

uzaklaşmış gibi. On beş yıldır, otuz yıldır içeride tuttuğumuz mahkûmlar hâlâ kendi ideolojik fikrine binaen, gazeteler, yayınlara isteyebiliyor, işte sonuçta cezaevlerini biz ıslahevi olarak görüyoruz, dolayısıyla suç işlediği bir konudan fikrî beslenmesinin devam etmesini ben doğru bulmadığımı ifade etmek isterim.

Birlikte gezdik oraları. İşte, neler var? Genelde birkaç yerde kantinlerin pahalı olduğundan şikâyet ettiler. Az önce dediğim gibi, kendi ideolojik fikrine göre gazete ve dergi istiyorlar. İşte, onun yanında, sporlarını yapabiliyorlar; mesela "Haftada bir 9 kişi voleybol oynayabiliyoruz." demiş. İşte, kitap sayıları yeterli; 3 kişilik koğuşta 54 kitaba kadar kitaplar verilebiliyor. Ring araçlarından şikâyet etmişlerdi, Başkanım, beraber onların ring araçlarına da bindik, oralara da baktık, ring araçları bize biraz dar geldi ama yine de temizliği falan yeterli, yerinde.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bize çok yeni olanı gösterdiler.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Vallahi bir daha cezaevine gideriz, eskilerine de beraber bakarız. Birlikte baktık, işte, Sincan'da, Erzincan'da, Erzurum'da cezaevlerine baktık. İşte, ödül odasını altı ayda 67 mahkûm kullanmış. Yemeklerin genelde iyi olduğunu, zaman zaman vaktinde gelmediğiyle ilgili şikâyetler var. Cinayetden yatan bir arkadaşımız "Keşke ben ölseydim de buraya girmeseydim." gibi bir şey söyledi ama genel manada o da ne demiş? "Yemekler iyi. Aileme faydam olmuyor, ben bu suç işledim, ailemden uzak kaldım." diyor, öyle bir serzeniş var. Ağırlaştırılmış mahkûmlar kamerayı istemiyorlarmış, onlar yine televizyon kanalları... Terörden yatan, FETÖ'cüler ile PKK'lıların aynı ring aracında götürüldüğünden şikâyetçiler, orada öyle bir şikâyet gelmiş.

Az önceki vekilimizin de söylediği, otuz yıldır işte Ardıl Çeşme ve Hacire Hanım'ın kaldığı yere de gittik baktık, genel manada bir eksiklik orada görmedik. Ne demiş: "Akşam sekizden sonra 6 kişi bir araya gelebiliyoruz. Personel geliyor. Siyasi koğuş sisteminde olmamız lazım. Kamera bizi görüyor. Meyve ve yemekler iyi. Spor yapıyoruz." Sadece aramalarda, sevklerde ağız içi aramasında jilet benzeri bir şey var mı diye bakıldığından şikâyetçi, onun insanlık onuruna yakışmadığını söylüyor ama sonuçta güvenlik olarak da bakılması gerekir diye düşünüyoruz yani bu tür şeyler var, genel manada, dediğim gibi, iyi.

Anne-çocukların kaldığı koğuşlar, aynı yerde kalıyorlar. "Sekiz aydır buradayız. Çıplak arama yok, her şeyimiz eksiksiz yerine getirilebiliyor." diyor. Dolayısıyla dediğim gibi, birlikte inceledik, genel manada çok fazla bir sıkıntı yok ama daha iyi olabilir mi? Olabilir. Bunlara da bakmak lazım. Hastane sevklerinde, dediğim gibi, ring araçlarını söylediler. Bir de dış tedavisinde kendilerine uzun sürede sıra geldiğinden bahsediyorlar.

Bir de az önce milletvekillerimiz söyledi, çıplak aramalarla ilgili bunun bir standardının olması gerekir. Genelde örtü veriliyor, zaten sonuçta bir arama yapılması lazım güvenlik açısından, örtü verildikten sonra çıplak arama dediğimiz o şekilde yapılıyor.

Bir de cezaevinde -Erzurum'daydı sanıyorum- koğuş temsilcisi seçmişler kendi aralarında. Tabii, idare haklı olarak bu temsilciyi ayırmış, başka bir koğuşa göndermiş. Yani az önce konuşmamın başında söylediğim gibi, cezaevleri genel manada bir ıslahevi, burayı bir eğitim kampına döndürmek istemelerinin, bu taleplerin doğru karşılanmaması lazım. Cezaevine girmiş her vatandaşımızın da orada ıslah edilmiş olarak topluma kazandırılması lazım.

Hele hele, dediğim gibi, benim çok şaşırduğım, fiziki olarak baktığımızda da on beş yıl -Sincan'da da aynı şeyi görmüştük- tek kişilik hücrede kalıyor. Gayet sporunu yapmış, işte vücudu dinç ama fikrî beslenme olarak Kabun, Demokrasi -işte, var birkaç tane yayın- bunları talep ediyorlar. Biraz daha ıslahevi olsun diye benim de şahsi olarak böyle bir talebim var.

Diğer konularla ilgili tekrar söz almak gerekirse alırız. Teşekkür ediyorum, kolaylıklar diliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Naci Bey, teşekkür ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Bir cümle ekleyeyim Başkanım. Orada hatırlıyor musunuz, tespih yasak mı cezaevinde?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Tespih yasak mı cezaevinde? Çok şikâyet aldık orada. En son, birisine kendi tespihimi verdim. Tespih ya, tespihsiz Meclis çekilmiyor yani cezaevini nasıl bitirsin adamlar?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Teşekkür ederiz.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, çok Değerli Genel Müdürüm; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz de Komisyon olarak her iki cezaevindeki incelemelerde bulunduk. Burada, tabii, güzel olan şurasıydı, önemli olan şurasıydı: Cezaevlerinde incelemelerde bulunurken gelen bir taleple ilgili veya şikâyetle ilgili olarak burada ön yargısız ve o durumun gerçek olup olmadığı noktasında tüm arkadaşlarımdan hassasiyetle davrandığını ve buna göre incelemelerde bulunduğunu gördüm. Tabii, burada şunu da ayırt etmek lazım: Bir konuda bir şikâyet geliyor, o cezaeviyle ilgili bir koğuştan gelen şikâyetin gerçek olup olmadığı veya gerçekliğinin derecesinin tespiti açısından diğer koğuşlarda aynı soruyu sordüğümüzde, aslında büyük bir kısmının ihtiyaçtan, şikâyetten ziyade o koğuşa has bir sloganik söylem noktasında hareket edildiğini de hepimiz gördük, müşahade ettik.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Biz öyle düşünmüyoruz.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Dolayısıyla tüm arkadaşların bu durumda, bu durumun sağlıklı doğruluğunu tespit etme noktasında diğer koğuşları da hassasiyetle ele aldığında genel bir sorun olmadığı konusu da ortaya çıkan gerçekler arasında.

Belirtmek istediğim şudur: Tabii ki bu bir süreç en başta, şartların iyileştirilmesi noktasında gerek Bakanlığımızın gerekse Komisyon üyelerimizin, hepimizin ortak amacı ancak bu Komisyon üyeleri anlamında da böyle bir spesifik meselenin burada dile getirilmesi noktasında da genel bir mesele gibi ortaya konulmaması noktasında hepimize bir görev ve sorumluluk düştüğünü ben düşünüyorum.

Raporla ilgili konularda da incelediğimizde, sahadaki çalışma ile raporun birbiriyle örtüşmüş olduğunu görmek bizi sevindiriyor.

Ben, bu anlamda, Başkanımızın şahsında Komisyon üyelerimize ve Bakanlık yetkililerimize teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Mustafa Bey, ben de teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Başkanım, bir şey eksik kaldı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Buyurun.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Notlarımın arasında var, Sayın Genel Müdürümüzü de burada misafir etmişken...

Sayın Genel Müdürüm, Adıyaman Cezaevinin açık kısmı açıldı, kapalı kısmıyla ilgili süreç konusunda bilgi vererseniz çok memnun oluruz. Hem infaz koruma memurları soruyor hem tutuklu, hükümlü yakınları soruyor hem avukat arkadaşlar soruyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Teşekkür ederiz.

Şimdi misafir vekillerimize söz vereceğim, yalnız beşer dakikayla sınırlamak...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Beşer dakika olmasın İbrahim Bey, lütfen, milletin vekiliyiz biz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Amenna, bakın, beşer dakikayla sınırlamak durumundayız çünkü bekleyen 2 vekilimiz daha var, beşer dakika süre vereceğiz yani toplam on beş dakika aslında aynı sorunları dile getiriyoruz.

Bir de bir şey rica edeceğim, eğer şahsi olarak fazla sorunuz varsa onları isim bazında yazın, biz Bakanlığa iletelim, size şahsi ayrıca bilgi versinler.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İsim bazında da veririz Sayın Başkanım ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Onu ben beş dakikayla sınırlıyorum çünkü diğer arkadaşlara söz vermek durumundayız.

Teşekkür ediyorum.

Beş dakikanızı başlattık, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, Ceza ve Tevfikevleri Genel Müdüründen defalarca randevu talep ediyoruz, vermiyor, telefonlarımıza çıkmıyor; bırakın da şurada derdimizi anlatalım, beş dakikayla beni kısıtlamayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Lütfen olabildiğince toparlayın, beş dakika diyoruz ama...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yani burada milletvekilinin sesini kısıtmayın, milletin sesini kısıtmayın lütfen.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sayın Vekilim, lütfen... Kimin sesini kısıtık? Bakın...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bir dinleyin, belki zaten...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tartışarak bir dakikamız gitti Ömer Bey.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, benim cezaevlerini ne kadar yakından takip ettiğimi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ömer Bey, buyurun, lütfen konuşmanıza devam edin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Lütfen sesimi kesmeyin Sayın Başkan, sesimi kesmeyin lütfen.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Lütfen hareketlerinize dikkat ederek ve rica ediyorum, tartışmadan buyurun, konuşmanıza geçin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ama bakın...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Belki süreyi aşmayacak bile İbrahim Bey, bitirsin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ama bakın, siz baştan milletin sesini kısıtmaya çalışıyorsunuz, böyle şey mi olur?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nerede kısıyorum, etmeyin Ömer Bey, olur mu ya?

Buyurun lütfen, dinliyoruz sizi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, bir şey söyleyeceğiz. Bakın, cezaevi yetkilileri telefonlarımızı çıkmıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Buyurun, konuşmanızı yapın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Biz onları bulmuşuz, bir şeyler söyleyeceğiz, siz sesimizi kesmeye çalışıyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şimdi, bakın, cezaevlerini yakından takip ettiğimi siz geçen dönemden de iyi biliyorsunuz, Sayın Müdürler de çok iyi biliyorlar. Bu Mecliste cezaevleri hakkında en çok soru önergesi veren bir milletvekilim, bırakın da biraz konuşayım ya.

Sayın Başkan, bakın...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Zaten iki dakika gitti Ömer Bey, buyurun, geçin lütfen sözünüze.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şu anda Bakırköy Cezaevinde kadın koşulları kaç kişi biliyor musunuz? 50 kişi, 12 kişilik koşullar 50 kişi. Az evvel Müdire Hanımla da görüştüm, mahpus yakınlarıyla da görüştüm. Cezaevlerinin hâli bir felaket. Şimdi, bakın, en az 200 kişi yerde yatıyor Bakırköy Kadın Cezaevinde, yerlerde fareler, böcekler dolaşüyor. Bir kadın mahpusun saçlarının arasından şu kadar böcek çıkarılmış geçtiğimiz günlerde. Şimdi yani bırakın da bir anlatalım ya, yani cezaevlerinin hâli bir felaket. Bakın, size istatistiği ben vereyim, Müdür Bey'den önce ben vereyim: 301 bin kapasiteli cezaevlerinde şu anda 392 bin mahpus var, her ay 8-10 bin artış var. Yani ben bırakın da bunları anlatayım, bir dinlesin insanlar, bir tedbir alsın. Tarsus Cezaevinden vahim bir vaka, Gülten Nene. Yani ben hekimim, isyan ettim Enis Bey, el insaf diyorum. Meme kanserli bir kadın Gülten Nene; bir yıl önce kanser olduğu apaçık ortaya çıkmış, bir yıldır sevkler gecikiyor, hastaneye gidemiyor gelemiyor, şudur budur, bir yılın sonunda daha sevkler bitmemiş durumda ve tedavisine başlanamamış durumda. Ya bakın, şimdi evre 1'de yakalarsanız bir kanseri hemen operasyona alırsınız, kadının yaşam süresi on-on beş yıllı bulur en az, fakat on ay-on iki ay gecikince onun yaşam süresi çok kısılır. Yani burada resmen bir büyük vebal var, bunu size... Bakın, Ceza ve

Tevkiflevleri Genel Müdürünüz, çok büyük bir vebal; bunun ve bunun gibi binlerce mahpusun sağlık hakkı, erişim hakkı engellendiği için kısalan yaşam süreleri var.

Şimdi Sayın Başkan bizim sesimizi kısmaya çalışıyor ama ben insanların yaşam hakkından bahsettim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ya, lütfen yani... Buyurun, devam edin, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ya, bir yıldır Sayın Başkan, bir yıldır insanlar tedaviye gidememiş ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sesinizi yükseltmeyin, lütfen, sakın olun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bırakın, teşhis bile edilememiş.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Anlatın bakalım... Biz de cevap alalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, raporu da burada bakın, afaki de hiçbir zaman konuşmam, her zaman bilgi belgeyle konuşurum, raporu da vereceğim. Yani olacak şeyler değil, şimdi o kadar çok sağlıkta gecikme var ki bütün... Şimdi, ben gidiyorum, cezaevlerine bakıyorum, ya mahpuslar diyor ki: "Sağlıkta o kadar gecikme var ki." Müdür beylere soruyoruz, e diyor: "Jandarmada." Jandarmaya soruyorum: "İdarede." Ya, Allah aşkına, bu kimden kaynaklanıyor? Veyahut da on iki-on üç aydır muayeneye gidemeyen mahpuslar var, hasta hâliyle bekliyor çünkü ağız içi arama yapılıyor, çift kelepçe uygulaması yapılıyor, insanlar bu gayriinsani muameleden dolayı hastaneye gidemiyor. Şimdi bunu söylemeyecek miyiz? Bunları söylememiz gerekiyor.

Şimdi, bakın, Menemen R Cezaevi, hepsi tespitlidir bakın, Sayın Genel Müdürüm not alın. Geçen gün alzaymır hastası bir mahpusun kızı babasını ziyarete gidiyor. Baba perişan durumda, kızını bile tanıyamıyor. Kızına ne yapılıyor biliyor musunuz? Çıplak arama. Çıplak aramada -açık söyleyeyim, kusura bakmayın- memure hanım, hanımefendinin sütyeninini arasına elini sokup içeride elini dolaştırıp bir şeyler arıyor. Size yapılsa memnun kalır mısınız? Ben herkese soruyorum, bu nasıl bir muameledir ya? Çorlu Cezaevinde -bakın, Sayın Genel Müdür de iyi bilir, daha geçtiğimiz aylarda gündem ettik- bırakın mahpusu, mahpus yakınlarına kaç defa çıplak arama yapıldı.

Şimdi, kişi 3 yeğenine mektup yazmış, mektupta masal yazmış, işte "iyiler ile kötülerin savaşı" diye. Cezaevi Gözlem Kurulu "Sen örgütsel mesaj veriyorsun." diye mektubu göndermemiş. Bakın, şimdi, mektubu göndermiyor, "Sen, işte, disiplin suçu işledin." diyerek de daha sonra denetimli serbestliğini vermiyor. Ya, bunlar olacak iş mi? Mektuba baktım, çocuklara masal yazmış adam, efendim "Örgütsel mesaj veriyorsun." Trajikomik hâller var cezaevlerinde.

Şimdi S ve Y tipleri, Erzurum Dumlu'dan ben çok başvuru alıyorum, Erzurum Dumlu'daki hücreler gayriinsani. Ben çok özet bir şey söyleyeyim: S ve Y tipleri gayriinsanidir, insana uygun değildir ve kapatılmalıdır. Kuyu tipidir çünkü, o kuyuların dibinden insanlar seslerini duyurmaya çalışıyor Sayın Başkan. Yani o kadar ağır şartlar var ki o hücrelerin içini de biliyoruz, 8 metrekairelik hücreler ya. Yani battaniyenizi yıkıyorsunuz, dışarı bile asamıyorsunuz, odanın içine asmak zorundasınız; odanızın içine asınca battaniye günlerce kurumuyor, böylece içeriye güneş de girmiyor. Yani bunlar insani değil hiçbir şekilde, bir saat havalandırma veriliyor insanlara ve bu... Bakın, bir sürü mahpus şu anda açlık grevinde. Neden? Ya, adam tutuklu, daha hüküm bile yememiş; efendim, adamı böyle bir kuyu dibi hapisaneye koymuşsunuz S ve Y tipi, ağırlaştırılmış müebbet mahpusun kalması lazım, sen tutukluyu koymuşsun. 80 yaşında tutukluyu ziyaret ettim Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli'de, hâlleri bu yani olacak işler değil.

Bir sürü mahpus şu anda açlık grevinde. Neden? Ağırlaştırılmış müebbet mahkûmunun konulacağı hücreye hüküm kesinleşmemiş tutukluyu koymuş. Arkadaşlar, bakın, şunu açıkça ben söylüyorum: Burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, burası ideolojik bir yer değil, sağcının da solcunun da hakkını savunma yeri burası. Çok net söyleyeyim, ben insan hakları savunucusuyum, kimsenin ideolojisine de bakmıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Birlikte sizinle de ziyaret yaptık Ömer Bey, hiç kimsenin ideolojisine bakmadığımızı siz de kanaat getirmişsinizdir zannedirim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ya, benim söylediğime siz dikkat edin.

Şimdi, açlık grevleri devam ediyor ve bakın, Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli'de Şerif Mesutoğlu 140'ıncı günde açlık grevinde ve adama arkadaşlarıyla sohbet hakkı bile verilmiyor. Ya, adam yüz kırk gündür bir şey yemiyor, adamı cezalandırıyorlar. Neden? "Efendim, işte, açlık grevi yapıyor." Ya, bir nedenden açlık grevi yapıyor, bırak arkadaşıyla sohbet etsin. Adam tek başına açlık grevi yapıyor yani kafayı yer hani fiziksel ölümden önce psikolojik ölüm yaşar. Bakıyorsunuz, "Yok, arkadaşıyla da görüştürmeyeceğim." Ya, olacak iş değil.

Mesela, bakın, şu çıplak arama meselesi. Ya, bakın, Ceza ve Tevkiflevleri Genel Müdür Yardımcınız Fatih Bey Cenevre'ye gitti. Ben takip ettim, kusura bakmayın, doğru konuşmuyorsunuz. Şimdi, "Burada çıplak arama yok." dediler, ben bunun yüzünden cezaevine girdim, çıktım. Sonuçta ne oldu biliyor musunuz? Fatih Bey gidip Cenevre'de -tabii orası Türkiye değil, Cenevre olunca doğruları söylüyorlar- dedi ki: "Ya, 2020'nin sonuna kadar çıplak arama vardı, 2021'de detaylı aramaya geçtik." Orada bu konudaki savunmasını böyle verdi. Tamam da 2020 Ağustos, Eylül, Ekimde ben çıplak arama var dedim; yemediğim hakaret, iftira kalmadı. Ya, burada kalkıp "O dönemde çıplak arama yok." diyor devlet, Cenevre'ye gidiyor İşkenceyi Önleme Komitesinin önünde "Efendim, 2020'de çıplak arama vardı, 2021'de mevzuatı değiştirdik." "Detaylı arama" deseniz ne yazar, çıplak arama devam ediyor. Alın size örnekler işte.

Yine, bakın, sağlık hakkı ihlal edildiği için şu anda Türkiye cezaevleri dünya 1'incisi, nüfusuna oranla kalabalıkta dünya 1'incisi. İkinci bir birinciliği var, cezaevlerinde ölüm oranında dünya 1'incisi. Üçüncü bir birinciliği var, intiharlarda da dünya 1'incisi. Bakın, ne kadar önemli şeyler söylüyorum. Lütfen, müsaade edin Sayın Başkan, ben bunları çok yakından takip ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ben biraz sabrediyorum siz konuşun diye. On dakika oldu yalnız, onu da bilin. Dinliyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şimdi, bakın, İbrahim Güngör Menemen R Tipi Cezaevinde kızını bile tanıyamayan bir mahpus ve hâlen cezaevinde. Cezaevini arıyorum, "Ya, işte, sağlık kurulu işlemlerini bekliyoruz." diyorlar. Adam içeride ölecek.

Yine, birçok mahpus şu anda 4'te 4 yatıyor. Ya, denetimli serbestlik verdimiyorsunuz, koşullu tahliye verilmiyor, hele ki Sincan Cezaevi bu noktada meşhur. Sincan Cezaevine gidiyorum, bütün mahpuslar, herkes Sincan'dan kaçmaya çalışıyor çünkü burada denetimli serbestlik, koşullu tahliye verilmiyor, abuk sabuk gerekçeler ileri sürülüyor. "Ya, bizi sevk edin, başka bir cezaevine gidelim." diyorlar, sevk de edilmiyor. Ya, burada ayrı bir olay var açıkçası.

Yine, bakın, Sincan T Cezaevinden bir örnek vereyim size, hepsi belgeli. İbrahim Bey, adamın iyi hâl puanı 62,75. "Ya, nasıl olsa iyi hâlim." Müthiş bir puan, 62,75. Kurula giriyor, işte "Pişman mısın?" Efendim, işte, şöyledir, böyledir... "Toplumla uyuşacağına kanaat getirmedi." Ya, bu nasıl soyut bir şey? Şimdi, yüzüne bakıyorsun, mesela, "Enis Bey, toplumla uyuşmayacağına kanaat getirdim, sen kalacaksın." Nasıl bir kanaat bu, nasıl bir soyutluk? Somut bir şey yok ortada, tamamen oradaki idarenin insafına bırakılmış.

Ya, kanser hastası insanlar var. Bakın, Sincan T Cezaevinde, testis kanseri Turgay Doğan. Kanser hastası adam, aylar geçmiş doğru dürüst tedavi olamıyor ama şartlı tahliyesi bile verilmiyor. Mustafa Başer, testis kanseri, şartlı tahliyesi bile verilmiyor. Böyle bir sürü mahpus var.

Yine, uzak cezaevleri... Yani işte, diyelim ki kişinin ailesi İzmir'de ikamet ediyor, efendim, Diyarbakır Cezaevine veriliyor. İnanılmaz bir şey bu.

Özge Özbek, Sincan Kadın Cezaevinde -Sayın Enis Bey, lütfen not alın, bakın, ben bir hekimim, lütfen beni dinleyin-geçen gün ziyaret ettim, kadının beyin tümörü var, kocaman bir beyin tümörü var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Her geçen gün artıyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Beyin sapına dayanmış ve şu anda hâlen infaz erteleme verilmiyor. İbrahim Bey, bakın, dayanmış, kortizon ve radyoterapiyle onu baskılıyorlar yani normalde beyin sapına girdiği anda komalık olur. Şimdi, hâlâ tutuyorlar içeride, elleri titriyordu Özge Hanım'ın, bu şekilde içeride ve tümör beyin sapına dayanmış ve hâlâ... Ya, illa komalık olsun, öyle mi çıkarılsın bu insan? Ya, Allah aşkına, defalarca söyledik bunu bakın.

Şimdi, bitiriyorum Sayın Başkan. Bu, Silivri'de, Silivri Cezaevini ziyaret ettim, var ya, ne gördüm biliyor musunuz? Bütün yollar çökmüş sayın vekillerim. Neden çökmüş, biliyor musunuz? Oradaki görevliler de söyledi. Ya, o kadar çok... 3.500 kişi bir hapisanede yani bin kişilik hapisanede 3.500 kişi kalıyor. E, oraya gelen, giden, malzeme, kantin malzemesi, yollar bile kaldırmıyor, yollar bile çökmeye başlamış. Cezaevlerinin hâli bu arkadaşlar, gerçekten, bakın. Özellikle Silivri dökülüyor, Bakırköy Kadın dökülüyor. Sayın Müdürüm benden iyi biliyor. Ben Müdürü Hanım'la da görüştüm yani onlar da diyor... Şimdi, önüne geleni tutuklarsanız böyle olur. Ağzını açan tutuklanıyor, bu sefer cezaevleriyle başa çıkılmıyor. 100 bine yakın fazlalık var arkadaşlar, bu böyle gitmez. Şimdi, biz bunları söyledikimiz zaman "Adalet gelsin, bu iş bitsin." dedikimizde "Hayır, yeniden cezaevi yapalım." diyorlar. 405 veya 406 cezaevi var, 100 bine yakın fazlalık var ve bu fazlalıktan dolayı, bir hekim olarak söyleyeyim, insanlar... Şuraya bakın, şurada kaç kişiyiz arkadaşlar, 50-60 kişiyiz, değil mi? Şuraya 500 kişi koyarsanız sağlığımız kalır mı? Size sorarım, değil mi şurası 50-60 kişilik bir yerdir ama siz gidip buraya 500 kişi koyuyorsunuz. En başta bir hekim olarak söyleyeyim, insanların sağlığı bozuluyor, çok çabuk kanser oluyorlar, psikolojileri bozuluyor ve intihar ediyorlar; çok net ve bunlar da açıklanmıyor; biz takip ediyoruz, bize mahpus yakınları söylüyor.

Bakın, yine çok net söylüyorum, ben ideoloji ayrımı yapmıyorum, her kesimden insan bana başvurduğunda da gidip derdini dinliyorum. Ben insan hakları savunucusuyum, insana bakıyorum, kesinlikle ideolojik bir takıntım da yok ama bu böyle gitmiyor arkadaşlar. Bakın, açık görüş ile kapalı görüşlerde de... Ya, bir buçuk saat süre, bu yasayı biz çıkardık Sayın Genel Müdürüm, bu ne hâldir? 2021 Haziranda çıktı, bakın, siz bilmezsiniz, ayını bile söyleyeyim. Açık görüş, kapalı görüşlerde bir buçuk saat olması gerekiyor fakat gidiyorum cezaevlerine kırk dakika açık görüş, kapalı görüş veyahut da cezaevinin inisiyatifine bağlı olarak siyasi mahpuslara "Eğer yakınları ziyaret etmezse görüntülü görüşme hakkı verilsin." deniliyor yönetmelikte, cezaevinin inisiyatifine bırakılmış, o da verilmiyor. Siyasi mahpus olunca acayip bir ayrımcılık. Ya, Diyarbakır'dan İzmir'e, 90 yaşındaki anne baba gelemiyor, ya, bırak görüntülü görüşün bir yarım saat. "Yok, efendim, işte, suç grubuna göre sana böyle yapıyorum." Yani bu olmaz. Burada, bakın, insan ayrımcılığı var. Bu bir kere...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Toparlayabilirseniz, on beş dakika oldu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum bu arada müsaade ettiğiniz için.

Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanı Mehmet Akarca dün açıkladı, "Ya, bize en çok başvuru nereden geliyor?" dedi. Tüm bakanlıkları geçen bir bakanlık var, "Adalet Bakanlığından." Devlet kurumlarına bile en çok şikâyet başvurusu Adalet Bakanlığı için geliyor arkadaşlar, biliyor musunuz? Bu hâller iyi değil, teşekkür ediyorum ama durumun düzelmesi lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Biz teşekkür ediyoruz, evet.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Denetimli serbestlik ve koşullu tahliyeleri 100 bine yakın fazlalık varken niye bu kadar yokuşa sürüyorsunuz Sayın Genel Müdürüm? Yani o kadar abartılı hadiseler var ki...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şimdi o soruları cevaplayacaklar Genel Müdürlerimiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Evet, yani bakın, aile dramı yaşanıyor, çoluk çocuk perişan maddi manevi, mahpus kanser ve siz, şartlı tahliyesi gelmiş, vermiyorsunuz. Ya, gerçekten insani değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ömer Bey, teşekkür ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, son sözü Beritan Hanım'a veriyoruz.

Buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum.

Ben de bütün Komisyon üyelerini...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Mümkünse beş dakikayla sınırlarsanız çünkü çok uzadı, cevapları da alacağız.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - İnşallah, bakalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Erzurum ve Erzincan'a Komisyonun gidiş tarihi 28/6/2024 ve 29/6/2024; bunu bir yere not edelim çünkü bu tarih sonrasında Erzurum ve Erzincan Cezaevinden başvurularla bize gelmiş olan şikâyetlere birlikte bakalım. "Ahmet Kaya" isimli tutsak Erzurum Dumlı 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde 15 kişilik bir gardiyan grubu tarafından fiziksel saldırıya uğradığını, bu saldırı sonucunda Kaya'nın kaburgalarının kırıldığını ve dişlerinin zarar gördüğünü yazmış. Ahmet Kaya'nın kaburgalarındaki kırıkların ameliyat edilmesi gerektiği doktorlar tarafından da ifade edilmiş ancak bu ameliyat için 250 bin TL ücret istenmiş, bunu karşılayamadığı için tedavi olamamış ve Kaya tedavi edilmediği için nefes alma problemleri, diş kemiği erimesi ve diş eti hastalıkları yaşıyor. Başvuru tarihi 23/1/2025. Bir de Erzurum Dumlı 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinden mahpus Mehmet Ali İliş 8 Ocak 2025 tarihinde ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde can güvenliklerinin olmadığını belirtmiş ve cezaevinde maruz kaldıkları baskı ve şiddeti aktarmış; gardiyanların onları ölümle tehdit ettiğini, "Burada can güvenliğimiz yok." "Sizi buradan sağ çıkarmayacağız." şeklinde ifadelerin olduğunu belirtmiş. Komisyona başvuru tarihi 10/1/2025.

Yine, Erzurum Dumlı 2 No.lu'dan Ramazan Kaya, hak ihlallerinden ailesine bahsediyor, buranın bir işkencehaneye çevrildiğinden bahsediyor; su kısıtlamaları getirdiklerinden, susuz bırakıldıklarından bahsediyor ve Komisyona başvuru tarihi yine 10/1/2025.

Şimdi, biz bir ziyarette bulduk ve ziyaret sonucunda birtakım aksaklıkların, eksikliklerin olduğunu kaydettik, bununla ilgili çalışmalar yapacağımızı söyledik. "O zaman başvurumuzun ardından gardiyanların mahpuslara karşı işkenceye varan, insanlık onurunu tehdit eden bu şiddetini neyle açıklayacağız? O zaman biz burada bir mizansen için mi toplanıyoruz? O zaman bu Komisyon niye var? O zaman neden denetim mekanizmaları var?" diye sormak gerekiyor. Çünkü biz biliyoruz ki bu işkenceye dair uygulamalar yalnızca Erzurum ve Erzincan'da değil. Bizatihi benim de Kandıra 1 No.lu Cezaevini ziyaretimde, bir gardiyan müdürü kendini orada bir koğuş reisi ilan etmiş, ismi Tamer Şahin; bana karşı dahi bu kadar saygısız, bu kadar nezaketsiz, benim hangi partiden olduğumu sormaya kadar bile cüret eden bir yaklaşımla yaklaştı. Yani bugün vekilin hangi partide olduğunu soran, oradaki mahpusun ideolojisini de sorar, ona göre bir yaklaşımda bulunur, ona göre bir tarzda bulunur; bunu Sayın Başkana da iletmiştim. Avukatların söylediğine göre, ardından Tamer Şahin, gidip oradaki mahpuslara da şunu söylemiş: "Vekiliniz beni şikâyet etmiş, söyleyin, daha çok şikâyet etsin." şeklinde cinsiyetçi söylemlerde bulunmuş. Dolayısıyla gardiyanlar artık neye güveniyorlarsa bilmiyorum hem mahpuslar üzerinde hem oraya aileler üzerinde, orayı ziyarete giden aileler üzerinde hem İHİK üyesi olan bizlere yönelik çok ciddi, kendinden emin, hiçbir şekilde cezalandırılmayacağına emin; insanları ırkına, dinine, ideolojisine göre seçen, ayıran, ayrımcılık uygulayan tarafları var. Bunları asla kabul edemeyeceğimizi söylemek istiyorum.

Şimdi, Sayın Vekilimiz konuşmasında bahsetti, ismini tam bilmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Mustafa Bey.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Mustafa Bey'di sanıyorum, dedi ki "Çocuklar ve kadınlar cezaevlerinde üst standartlara sahipler." Ben bu üst standartların...

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Bu iki cezaevinde böyle.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bu iki cezaevi için söylediyse ayrı ama genel olarak şunu söyleyeyim: Ne kadınlar ne çocuklar cezaevlerinde üst standartlara sahip değiller. Neden değiller, ben açıklayayım. Pozantı Cezaevini çok yeni unuttuk, bir kere "çocuk" ve "cezaevi" kavramı yan yana getirilmemesi gereken iki kavram. Yani bununla ilgili başka çalışmalar yapmamız gerekiyor çünkü çocuklar oradan daha çok suçlu olarak çıkıyorlar. Yani bu, şu anda 21'inci yüzyılda dünya standartlarında çocukları hapsederek bir şeyler elde edebilmiş bir ülke yok. Zaten bu yüzden sistemlerini revize ediyorlar ve bizim de sistemimizi revize etmemiz gerekiyor.

Bir diğer yandan, çocukların baskı altında avukatlara bile ifade vermekten korktuğunu tespit eden kurumlar var; CİSST bunlardan biri.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sayın Vekilim, özür dilerim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ben bitireyim, sonra devam edelim, kopmasın.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Yo, yo, anlamak açısından soruyorum. Annesi hükümlü tutuklu onunla beraber küçük yaştaki çocuklardan mı bahsediyorsunuz? Yoksa...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - 0-6 yaş, ona daha gelmedim.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Çünkü o ayrımı yapmamız lazım yani.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - 0-6 yaş... Ona şimdi geleylim. 0-6 yaş bir çocuğun hapsedilmesi onun geleceğine, yaşamına ve topluma verilebilecek en büyük zararlardan biri.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şunu söyleyeyim; devlet hapsetmiyor, ailenin, mahpusun tercihi o yani devlet zorla hapsetmiyor kimseyi.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Alternatif yöntemler düşünülebilir mi?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şöyle, başka çaresi yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ne yapabiliriz?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Öyle söylüyorsunuz: "Ne yapabiliriz?"

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - İşte, soruyorum ben de ne yapabiliriz?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - E, tamam, söyleyeyim, gerçekten bunu merak ediyorsanız ben de gerçekten söylemek istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, gerçekten soruyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çünkü 0-6 yaş aralığında bir çocuğun cezaevinde kalıyor olması benim ne vicdanımı ne yüreğimi her türlü...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Beni de çok üzüyor, aynen. Hepimizin aynı vicdanı var, rahat olun yani.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Çözümü?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çözüm şu: Anneye ev hapsi verebilirsiniz, bir sürü bürokrati var bu devletin, değil mi? Anayasa profesörleri var. Bu sistemle çalışan yapıları var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Yani şimdi bu hukuk... Bu şeye aykırı, onu söyleyeyim, cezalandırma mantığına aykırı.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yo, hiç de aykırı değil. Kadınları öldürenlere ev hapsi veriyorsunuz ve ev hapsindeyken gidip kadınları katlediyorlar. Neden 0-6 yaş çocuğu olan anneler için bir düzenleme yapamıyoruz? Niye bunu tasnif edemiyoruz, kategorize edemiyoruz? Niye yapabildiklerimizi yapmıyoruz? Niye 0-6 yaşındaki çocukları cezaevinde kalmaya mahkûm ediyoruz? Bakın, bunu ben bir psikolog olarak söylüyorum. 0-6 yaşında, bizim karşılaştığımız uyaranlar bizim zihinsel gelişimimiz için en önemli etmenlerdir ve 0-6 yaşta bütün uyaranlardan yalıtılmış, dört duvar arasında bir çocuğun zihinsel, bedensel, sosyal, psikolojik gelişimi mümkün değil, tamamlayamaz gelişimi. Bu neye sebep olur? Topluma baştan eksik başlamış, toplumsallaşmaya eksik başlamış, geleceğe eksik başlamış bir çocuk demektir. Günün sonunda o çocukla ilgilenecek olan da yine devlettir. Yani her türlü baktığımızda, biz şu anda yanlış bir sistemi işletiyoruz çünkü o çocuğa onu rehabilite etmek için yine para harcaması gereken, yine emek harcaması gereken yine bu devlet olmak zorundadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Birçok Batı ülkesinde çocuk ve anne için farklı uygulamalar var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, toparlayabilirsiniz mümkünse, on dakika oldu.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Devam ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, toparlayabilirsiniz...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şimdi, "kadınlar" dedik. Bir kere, mekânsal yapılar olarak cezaevleri kadınlar için uygun mekânlar değildir, kadınlar için de tasarlanmış değildir. Bu sebeple, kadınlar cezaevlerinde kendileri için tasarlanmamış olan ve doğalarına da aykırı olan cezaevlerinde çok ciddi sorunlar yaşıyorlar. Siyasi kadın tutsaklar daha fazla sorun yaşıyor, neden? Çünkü ceza infaz kurullarıyla kadınlar tahliye edilmiyor. Sincan Kapalı Kadın Cezaevi bunun örneklerinden biri. 30 kadın mahpus var yaklaşık orada, tahliye bekliyor.

Bir diğeri, Ayşe Gökkan, bizim Nusaybin Belediye Başkanımız, TİHEK'e bir başvuru yaptı, Sincan Kapalı Cezaevinde kalıyor. Cezaevindeki bir kadın olarak yaşadığı hak ihlallerini TİHEK'e, ayrımcılığı TİHEK'e bir dilekçeyle başvurdu ve Kürtçe yazdığı için o dilekçeyi TİHEK tarafından reddedildi. Neden? Çünkü Kürtçe başka bir dil bilmediğini kanıtlaması gerekiyormuş. Ben soruyorum: Nasıl olacak, nasıl kanıtlayacak? Bir kişi, bir dili bilmediğini nasıl kanıtlayacak? Dünyada bunu kanıtlamak için bir yöntem, bir teknik var mı; bilmiyoruz.

Özge Özbek'ten Vekilimiz bahsetti. Özge Özbek için defalarca kez bizatihi ben size ilettim, arkadaşlarımız iletti, önergeler sunduk. Yine bir Bakan onun hocasıydı, Vedat Işıksan kendisinin hocası, gittim, bizatihi rica ettim. Özge Özbek ölmek üzere cezaevinde ve bir türlü tahliye edilmiyor, tedavi edilmiyor. Dolayısıyla oldukça yoğun, en çok mesai yapması gereken bir Komisyon.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, teşekkür ediyoruz. Biz son cümlelerinizi alalım lütfen.

Teşekkür ediyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Son cümlemi söylüyorum: Bu Komisyon en çok çalışması gereken komisyonlardan biri.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Çalışıyoruz, rahat olun. Çalışıyoruz, çalışıyoruz. Hakkımızı da yemeyin lütfen yani hakkımızı da yemeyin.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şöyle, barışı konuşmaya çalıştığımız, ortak yaşamı konuşmaya çalıştığımız bugünlerde bu Komisyonun yükünün çok daha fazla olduğunu bilen bir yerden; bu Komisyonu daha çok çalışmaya, mahpuslardaki kadınları, çocukları, gençleri görmeye, onlar için en uygun çözümleri üreten bir yere dönüşmeye tekrar Komisyon Başkanını da Komisyon üyelerini de Meclisi de davet ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, ben şöyle kısa notlar aldım, siz de belki almışsınızdır ama kısa ve öz cevaplar verirseniz...

Şimdi, bu tekli odada bulundurma meselesi, suç tiplerine göre niye hep aynı katlarda tutuyoruz? Topluma kazandırma için neler yapılabilir? Basına servisle ilgili bir şeyimiz var mı? Laşe bedeli, kantin bedelleri fiyatlarıyla ilgili, özellikle Enis Bey'in söylediği -size iletteğim inşallah onu- bir malzeme tedariki sağlanabilir mi?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Hijyen ve su temini.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Hijyen ve su temini. Tabii, yeni kanuni düzenlemeyle "detaylı arama" diyoruz; detaylı aramada yaklaşımınız nedir?

Diş tedavisi ve özellikle eczaneye ilgili, ya, bir eczacı istihdam etme olabilir mi? Çünkü onlardan da bir talep geldi bana, büyük cezaevlerinde özellikle çünkü ilaç kullanımında yanlış usuller olduğu ve hatalı şeyler yapıldığında bir eczacı temini ya da diş tedavisiyle ilgili biraz daha uzatabilir miyiz?

Görüş sürelerinin niye bu kadar kısa kullandırıldığı... Bir de ben merak ediyorum, sizin belki araştırma imkânınız daha fazladır, dünyada "kadınlar için uygun bir cezaevi" diye bir sistem var mı? Yani böyle bir proje var mı? Varsa mümkünse onu rica edeceğim. Ben de Bakanlığa özellikle iletteğim ki bu tiplere özellikle riayet edelim diye.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bir dahaki toplantımızda bu konuda... Tabii, kadınlara yönelik...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bilmediğim için soruyorum sadece.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tabii ki estağfurullah.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Avrupa ülkelerinde var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Varsa bir proje metni veya hangi ülkedeyse...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sadece kadınlara değil farklı cinsiyet kimliklerine özel cezaevleri bile var dünyada.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şimdi, iki cinsiyet var; kadın ve erkek. Oraya, tartışmaya girersek uzatırız.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yani LGBT'li bireyler de var, biliyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Biz kadın ve erkek için, iki cinsiyet için acaba ayrı ayrı projeler var mı, onlara bakalım.

Evet, Sayın Genel Müdürüm, kısa ve öz rica ediyorum, sonra kapatacağız. Teşekkür ediyorum.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Niye bu kadar acele ediyoruz, ben anlamadım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Herkesin işi var, toplantıları var.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yahu, biz sekiz aydan sonra toplanmışız, bir zahmet bir şeyler söyleyelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nevroz Hanım, sekize taktınız yani.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Biz nerede bulacağız bir daha Enis Bey'i?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Çok acele etmeyin hakikaten(!)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, biz inanın, çok Komisyondan çok daha fazla çalışıyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Siz çok rahat ulaşabiliyorsunuz İbrahim Bey; iktidar çok rahat ulaşabilir, biz ulaşamıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ömer Bey, hepimiz Genel Kurulda da sizi dinliyoruz, rahat olun, Genel Kurulda da konuşabiliyorsunuz. Yani bütün her şeyi Komisyona yığmayın, Genel Kurulda konuşuyoruz, rahat olun yani.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - İş Komisyonda yapılıyor ama.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Konuşuyoruz.

Evet, buyurun Genel Müdürüm.

Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, Komisyonun saygıdeğer üyeleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Ceza infaz alanı geniş bir alan olduğu için çok geniş alandan çok detaylı soruları bizler de not aldık. Kurulumuzun tespitleri yine bize rapor olarak geldi, onların üzerinde de ayrı ayrı çalışıyoruz. Ceza infaz alanı insan unsurunun oldukça etkin olduğu bir alan. Biz, öncelikle, genel anlamda mevzuatı uygulamakla yükümlü her kurum gibi bir kurumuz. Mevzuatı uygularken insan onurunu esasına alan yaklaşımlar göstermek durumundayız ancak insanın olduğu yerde mevzuatın uygulanması sırasında da problemler yaşanabileceğini görerek sık sık kontrollerimizi yapmaya çalışıyoruz ki mevzuatın, kanun koyucunun iradesine uygun bir şekilde uygulanmasını temin edelim. Buradaki genel tespitlerin bir kısmı insan unsuruna dayalı tespitler, bir kısmını da yorum farklılıklarından kaynaklanan tespitler olarak görüyoruz. Elbette eksikleri de bu arada not alıyoruz, bunlarla ilgili de çalışmalarımızı yapacağız.

Müsaade ederseniz sorulara yönelik kısa cevaplar arz etmek istiyorum ama daha detaylı sorularla ilgili, yine, yüksek kurulunuza yazılı olarak da cevaplarımızı arz edebiliriz.

Oda ve eklentilerinde yapılan aramalarla ilgili sık sık ve düzensiz aramalar yapıldığına ilişkin bir eleştiri vardı. Bu, yönetmeliğin 34'üncü maddesinde kurum idarelerinin gerekli gördüğü zamanlarda, gerektiren durumlara yönelik arama yapabileceğini mevzuat düzenliyor. Ancak burada arama yapılırken odaların dağıtılmaması, kişilere ikinci bir eza verecek yaklaşımlar içerisinde olunmamasıyla ilgili uyarılarımızı ve yazılarımızı sürekli tekrarlıyoruz. Bununla ilgili aramaya ilişkin eğitimlerde de bu hususa özellikle yoğunlaşıyoruz. Uygulamada farklı durumlar olursa bunları bilirsek, farklı yerlerde bunları da tekrar uyarabiliriz.

Özellikle detaylı arama konusu burada çok gündeme geldi, birkaç vekilimiz detaylı arama konusunu gündeme getirdi. Daha önce, Genel Müdür Yardımcımızın Cenevre'de ifade ettiği "çıplak arama" olarak düzenlenmiş olan detaylı arama, daha sonra "detaylı arama" olarak yönetmeliğin 34'üncü maddesinde hangi şartlarda ve nasıl arama yapılacağı tarif edilerek düzenlendi. Burada gerektiren hâllerin takdiri oradaki görevliye ve kurum yöneticisine ait. Kurum yöneticisine bilgi vermek zorunda detaylı arama yapmak için. Bu, Batı'da örneklerini çok sıkça gördüğümüz çıplak aramadan farklı, bizim medeniyetimiz farklı ama burada hemen şu hususu arz etmekte yarar görüyorum: Ceza infaz kurumu bir detaylı arama ya da bir aramayı neden yapar? İki sebeple yapar: Bir, ceza infaz kurumuna yasak malzemelerin girişini önlemek için yapar. Bu yasak malzemelerinin girişi diğer hükümlü ve tutukluların güvenliğini sağlamak içindir çünkü ceza infaz kurumuna kesici, delici alet de girerse, uyuşturucu madde de girerse diğer hükümlü ve tutukluların sağlığı için, güvenliği için risk teşkil eden malzemelerdir bunlar. Ve bir diğer husus da ceza infaz kurumunun güvenliğini sağlamak için, söz gelimi, terör örgütlerinin dışarıdan içeriye çeşitli örgütsel materyal sokmalarını önlemek için yapılan bir arama şeklidir bu. Dolayısıyla, burada detaylı aramada, kurumun kendisinin aslında çok bir menfaati yok. Hükümlü ve tutukluların güvenliği açısından daha ziyade gerekli görüldüğünde yapılmaktadır. Bununla ilgili biz tutanakları zaman zaman inceliyoruz. "Neden gerekli gördünüz?" sorusunu da soruyoruz ancak her insani hadisede olduğu gibi takdir hatası yapılabilir, uygulamada otururken problemler yaşayabiliriz. Bununla ilgili de biz özellikle eğitim merkezlerimizde, detaylı aramayla ilgili ciddi eğitimler veriyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Peki, bu istisnai mi yoksa rutin mi oldu?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - İstisna da diyemeyiz, genel de diyemeyiz Sayın Vekilim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ne diyeceğiz peki?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Bu detaylı arama gerekli...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - O zaman keyfine bağlı diyeceğiz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Keyfine değil...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Keyfine bağlı, biz uygulamada hep öyle görüyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sayın vekillerim, karşılıklı konuşmazsak...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Burada "ciddi emare" diyor, "makul sebepler" diyor; böyle tek tek tarifliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sayın vekiller, karşılıklı konuşmazsak... Müdür Bey'i dinleyelim, sonra gerekirse...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Üst çıkarılır, alt çıkarılır, örtü verilir; tek tek tarifliyor ancak biz uygulamada... Bu ayrıntılı, eski çıplak arama, şimdi detaylı arama uygulamada aynı kalan. Uygulamanın bu şekilde uygulanmadığını ve dediğiniz gibi "makuliyet, ciddi emare, gerekli görülmesi" gibi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nevroz Hanım, siz aynı şeyleri dile getirdiniz, bırakın Müdür Bey cevap versin; aynı şeyleri konuştunuz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ben konuşurken siz de böldünüz ama değil mi? Ben çok sorun yapmadım, böyle konuştuğum yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Hayır canım, bölmedim yani lütfen.... Aynı şeyleri anlattınız, lütfen...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Buyursun, konuşsun yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Müdür Beyi bir dinleyelim, sonra gerekirse konuşuruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu çıplak aramanın bu şekilde olduğunun altını çizerek hani bu sadece eğitim veriyorsunuz, anlatıyorsunuz diye değil; bu, merkezî genel bir sorun. O yüzden bunun kronik olduğunu, sadece Erzurum ve Erzincan'la ilgili olmadığını söylüyoruz.

İkincisi, çıplak arama, detaylı aramanın dışında bir de ağız içi arama meselesi var. O da görünürde aynı prosedüre tabii yani yine üst amir gerekir, karar verir, yapar ama uygulamada üçlü protokolde de o olmasına rağmen jandarma yapıyor, üst amirin onayı aranmıyor, tutanağı da onlar tutuyor. Aslında, Mustafa Bey'in dediği gibi kanunda sorun yok, kanunda belirlenmiş ama uygulamada bir keyfiyet ve sorun var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, Bakırköy...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Konuyu dağıtıyoruz ama.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bir cümle...

Bakırköy Cezaevinde 2 mahpusla görüştüm, kadın mahpus. Birisi dedi ki: "Bana çıplak arama yapılmadı." İkinci mahpus gazeteci bir mahpustu, kadın gazeteci "Bize ağır bir şekilde çıplak arama yapıldı." dedi. Demek ki yani oradaki duruma göre veya yukarıdan gelen talimata göre keyfi bir şekilde bu çıplak aramalar yapılıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, Müdür Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; bizler burada farklı mesleklerdeniz ama hukukçular ağırlıklı. Biz, hukukçular, bir konuyla ilgili bir iddiayı tüm verileriyle görmeden bir sonuca varmayı çok doğru bulmayız. O sebeple, bu konularla ilgili veriler sağlıklı bir şekilde geldiğinde, yasanın, mevzuatın aradığı makul şüphe var mıdır yok mudur o olayda, sınır aşmış mıdır, makul şüphe takdirinde bir hataya düşürmüş müdür; bu hususu da inceleme imkânı buluruz. Kaldı ki çeşitli olaylarla ilgili Kontrolörler Kurulumuzla birlikte yaptığımız incelemelerde bu hususlara da dikkat ediyoruz.

Kısaca, sadece yüksek heyetinizin bilgisine arz etmek için getirdim yanımda. Biz, bu giriş aramalarını yapıyoruz da bu giriş aramalarında mesela ne yakalıyoruz? Bir şeyler elde etmiyorsak niye yapıyoruz? Ediyorsak burada bir risk var demektir. Bunu size arz etmek isterim. Geçtiğimiz yıl içerisinde kurum girişinde yaptığımız aramalarda -üst araması dâhil olmak üzere- 470 tane cep telefonu, 82 adet kesici ve delici alet, 404 adet uyuşturucu ve uyarıcı madde, 605 adet akıllı saat, kulaklık, flaş disk ve benzeri elektronik eşya, 143 adet iskambil kâğıdı, zar, para, sim kart ve kuruma girişi yasak diğer eşyaları tespit ederek, ilgililerin üzerinden alarak tutanağa bağlamışız. Dolayısıyla, ceza infaz kurumları, dışarıda serbest olan birçok malzemenin girişinin yasak olduğu kısıtlı alanlar oldukları için bu aramalar bizim için değerli ancak mevzuattaki şekle uymak...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bir soru sormak istiyorum, bununla ilgili olduğu için sormak istiyorum: Kaç tane arama sonucunda? Hani rakam verdiniz ya, totalde kaç arama yaptınız ve kaç arama sonunda bunlar oldu? Ve bir de sizin cihazınız çalışmıyor mu, x-ray çalışmıyor mu? Telefonu x-ray nasıl tespit edemiyor? Ya da ilgili başka bir sürü şey söylediniz, hepsi x-ray'den tespit edilebilecek şeyler. O zaman x-ray cihazlarınızı kontrol edin insanları çıplak aramaya maruz bırakmak yerine.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Vekilim, heyete eksik arz ettim zannediyorum. Bunların içerisinde x-ray'de tespiti yapılamayacak maddeler de var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Cep telefonunu da verdiniz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Bunların içerisinde mesela özellikle dokümanlarla ilgili burada bir veri vermedim. Yani bunları zaten "girişteki arama dâhil olmak üzere" diye arz etmiştim. Dolayısıyla, hepsi detaylı aramada ele geçmiş şeyler değil ama mesela uyuşturucu maddeyi x-ray tespit edemez. Dolayısıyla...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ama detaylı aramada tespit ediliyor gibi bize aktarıldı.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Hayır, öyle arz etmedim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şöyle dediniz: "Biz bunu yapıyoruz ama elde ettiğimiz şeyler var, eğer elde ettiğimiz şeyler olmasaydı biz bunu boşuna yapıyorduk." Yani bunu, detaylı aramayı meşrulaştırır bir yerden söylediniz. Ben de diyorum ki bunlar detaylı arama sonucunda mı bulundular, ne kadar detaylı arama yaptınız, ne kadarında sonuç aldınız ve bir de x-ray'dan geçebilecekleri nasıl detaylı aramada buldunuz; bunun sorusunu soruyorum. "Hepsi detaylı aramada bulunmadı." diyorsanız o zaman detaylı arama verisi gibi vermeyin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tutmak çok zor o istatistiği, hangisi detaylı hangisi şeyde, çok zor bir şey.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ama istatistik böyle bir şey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Siz devam edin Müdür Bey.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Cep telefonu şeyden geçemez yani.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yani geçemez.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, Müdür Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, tam olarak "giriş araması da dâhil olmak üzere "diye ifade etmiştim.

Detaylı arama bizde elbette istisnai olarak başvurulması gereken bir yöntem. Önlük verilmesi gerekiyor 2014'ten bu yana. Yine, uygulamada önlük kullanmayan bir yer olduğunu duyduğumuz zaman, böyle bir iddia olduğu zaman ilgili yeri kontrol ediyoruz, denetliyoruz ve eksiği varsa bunu tamamlıyoruz.

Yine, tekli tutulma konusuyla ilgili bir husus gündeme geldi. Şimdi, mevzuatımıza göre, 25'inci maddeye göre ağırlaştırılmış müebbetler tekli tutulur. 9'uncu maddeye göre ve 63'üncü maddeye göre tehlikeli hükümlüler de tekli tutulur, 1 ve 3 kişilik odalarda. Burada yanlış ya da hukuken farklı yorumlanan şey; tehlikeli hükümlüler dışında, 9'uncu maddeye göre terör, çıkar amaçlı suç örgütü mensupları da bu 1 ve 3 kişilik odalarda tutulabiliyor, terör mensupları da tutulabiliyor cezanın miktarına bakılmaksızın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kesinleşmeden tutulamaz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - 116'ncı madde tutuklular ve hükümlülere aynı işlemlerin yapılabileceğini düzenliyor zaten Sayın Vekilim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bizim eleştirdiğimiz, Bakanlığın bunu bir rutine dönüştürmesi. S tipi, E tipi, L tipi çıkıyor, C öyle, H tipleri, T tipleri gittikçe azalıyor; tırnak içinde söylüyorum. Bu tekli tutulma, Türkiye'nin bir cezaevi politikasıdır. Türkiye'nin önümüzdeki günlerde cezaevleriyle ilgili önüne koyduğu program bu mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Nevroz Hanım, böyle karşılıklı konuşursak bitiremeyiz yalnız, lütfen...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bitmesin.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yani tekli tutulmayı siz bir genel uygulama olarak, Türkiye politikası olarak mı uygulayacaksınız?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Lütfen, Müdür Bey durumu izah ediyor. Nevroz Hanım, lütfen yani böyle karşılıklı konuşursak bir yere varamayacağız, bitiremeyeceğiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, yapmayın bunu ya, gerçekten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ama bakın, aynı şeyleri tekrar edip duruyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Aynı şeyi tekrar etmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Lütfen, bırakın, Müdür Bey cevabını versin.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ne diyelim, bu istisnai bir şey gibi, bir kurul kararıyla oluyor gibi ama değil yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Buyurun Müdür Bey.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Bir cümleyle sayın vekilimize cevap arz etmiş olayım. Biz tekli tutulmaları, terörle ilgili tekli tutulmayı bir devlet politikası olarak sistematik bir şekilde düzenlemiş olsaydık münferit, toplu kalan kimsenin olmaması lazımdı. Oysa bildiğiniz gibi toplu odalarda terör tutuklusu hükümlüleri olduğu gibi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Mevzuat çerçevesinde yapılan işlemler anladım.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - ...mevzuat çerçevesinde tekliler de var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O kadar kolay 9/(3)'e sokuyor ki cezaevleri, ben pratiği biliyorum. Tehlikeli mahpus maddesini biliyorum ama o kadar kolay abuk subuk gerekçelerle tehlikeli mahpus ilan ediliyor ki...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ömer Bey, şöyle yapalım, bildiğiniz varsa isim bazında söyleyin, bakalım niye tehlikeli olmuş, değilmiş diye...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Var, var; hepsini...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şimdi, burada tek tek konuşursak...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Dumlu zaten hep öyle.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dumlu 1 ve 2, hepsi öyle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Lütfen...

Müdür Bey, toparlamanızı rica ediyorum. Şu özellikle görüş süresiyle ilgili niye kırk dakika kullandırdınız bir buçuk saat varken; onu belirtebilirsiniz...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Burada mevzuatımız "Yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olamaz." diyor. Ceza infaz kurumlarımızın mevcudu, genel organizasyonun sağlanması, diğer yakını gelen hükümlü ve tutukluların da görüşünün temini açısından bu süreler bazen bir buçuk saatin altında -ama mevzuatta belirlenen sürenin üstünde olmak kaydıyla- ilgili idarece idarelerce düzenlenebiliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - İaşe bedelinden bir bahsederseniz...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, iaşe bedeli...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ağrı'dan İzmir'e geliyor yaşlı teyze, kırk dakikada "Hadi güle güle, görüş bitti..."

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Madem çok fazla mahpus var ve yeterli görüş olmuyor, sayıyı azaltın o zaman.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yani bakın, çok önemli bir şey var: Yasada bir buçuk saat olarak çıktı, daha sonra yönetmeliklerle bu, kırk dakikalara uyacak şekilde değiştirildi. Hakikaten, biz o zaman Mecliste niye yasa çıkarıyoruz Sayın Genel Müdürüm?

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Başkanım, gittiğimiz yerlerde "Sonuna kadar kullanıyoruz." diye bize bildirdiler; Erzurum'da, Dumlu'da.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Evet, kullanırılıyor, çoğunlukla kullanırılıyor.

Bir de işe bedelini izah ederseniz Müdür Bey...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - İşe bedelleriyle ilgili olarak en son yakın zamanda bir artışa gittik; 83 liraydı, 118 liraya çıkardık günlük işe bedelini.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Haftalık harcama 2.500 lira mıdır?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Haftalık harcamayı 3.500 liraya çıkarmış olduk. İşe bedeliyle ilgili olarak alanı takip etmeye devam ediyoruz. 118 liralık miktarın da yetersiz kalması hâlinde tekrar bunu artırmakla ilgili görüşmelerimizi sürdürüyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Genel Müdürüm, kesinlikle yetersiz kalır. Bakın, geçen yıl iyi artırmıştınız. Allah için iyiye iyi, kötüye kötü derim. 83'e çıkarılmıştı iyi bir artım vardı, şu andaki artım enflasyonun çok altında.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Yine yüzde 40 civarında Ömer Bey.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, yarın öbür gün sizin başınız ağrıyacak. Biz gidiyoruz cezaevlerine, insanlar çok az yemek verildiğini ve çok kötü kalitede yemek verildiğini söylüyor. Enflasyon yüzde 100'leri geçmiş, bir sene önce ocakta artırılmış, ben yakından takip ediyorum. Şu anda 83'ten 118 çok düşük bir rakam. Benden önce sizin başınız ağrıyacak çünkü yemeklerden çok şikâyet geldi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sayın Genel Müdürüm, özellikle işeyle ilgili bir çalışma daha yapabilirseniz yani mahkûmların işe bedeli artışıyla ilgili bir çalışma yaparsanız seviniriz.

Bir de özellikle şimdi size arz edeceğim. Enis Bey'in söylediği malzeme teminiyle ilgili bir şey yapılabilir mi? Mevzuatta ya da değişiklik mi olur yoksa mevzuattaki hükümler çerçevesinde yardımcı olabilir miyiz? Özellikle kadın hijyen malzemeleri ve su teminiyle ilgili. Bunu size iletteceğim. Son cümlelerinizi alırsak...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, önemli bir konu bu hijyen malzemelerinin verilmesi. Şu an itibarıyla kadınlara ped, diğer hijyen malzemeleri ücretsiz olarak veriliyor. Hijyen malzemeleri, sabun, şampuan, diş fırçası ve macunu da temin ediliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Yalnız, bazı cezaevlerinde almadıklarını söylemişlerdi. Bir bakarsanız, bizim raporlarımızda...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Almama durumu varsa onu inceleyeceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bizzat bir bakarsanız ya da bir talimatlandırırırsanız tüm cezaevlerini bundan sonra bu malzemelerin temininde yardımcı olunması hususunda...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Bu mevzu erkekler için de öyle, tıraş köpüğü, jilet...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Tabii, tabii.

Son olarak, müsaade ederseniz... Biz, tabii, ceza infaz kurumlarında infaz politikalarıyla ilgili hususları, argümanları, mekanizmaları oluştururken -Türkiye bu işi tek başına bir ülke değil- uluslararası sistemlerden istifade ediyoruz. Bizim istifade ettiğimiz tüm bu mekanizmalar, Batı sistemlerinde örneği olan, ölçüleri olan benzer sistemler. Sistemimizin gelişmişliğini ya da az gelişmişliğini bu sistemlere bakarak da görebiliyoruz ama bunu yaparken medeniyetimizin gerektirdiği hassasiyetlere de dikkat etmeye gayret ediyoruz. Bunun dışında, özellikle insan haklarıyla ilgili konularda Komisyonumuzun tespitlerinden de istifade etmek suretiyle alana gerekli müdahaleleri yapmaya kurumsal olarak gayret ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Ya, özür dilerim... Benim sorum ne oldu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Onu söyleyeceğim, bir dakika Yüksel Bey...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Genel Kurula gitmedim, şunun cevabını bekliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Basına servisle ilgili varsa eğer cevap... Yoksa ben yazılı bildirim diyecektim özellikle Selçuk Bey'in sorusuna.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Yok, yok, versin cevap.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Varsa bir cevabınız, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Yani işlem yapıldı mı ya da böyle bir uygulama, basına servis var mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Şimdi, özel taleplerle ilgili basına servis etme ya da dışarıya bilgi verme gibi bir uygulama yok. Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, alandaki birçok hükümlüyle ilgili mahrem bilgilere sahip bir genel müdürlük. Bu sebeple, bizim sistemimiz içerisinde bugüne kadar böyle bir sızma, böyle bir olumsuz yansıma basında ya da bir başka yerde olmamıştır. Ancak bununla ilgili bir sızma olduysa ilgili cumhuriyet başsavcılığının özel incelemesiyle ortaya çıkabilecek bir durumdur. Bu, Genel Müdürlüğün idari işleyişiyle ilgili bir husus değil; altını çizmek istiyorum.

Arz ederim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sabah gazetesinde yayınlandı bu.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - İdari soruşturmaya konu bu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Dilekçenin fotoğrafını koydular.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bir dakika... Cezaevinden mi çıktı yoksa gittiği dilekçenin gittiği makamdan mı çıktı?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Cezaevinden çıkamaz ki. Cezaevinden nasıl çıksın? Cezaevi müdürlüğüne veriyor talep yazısını, bu yazı Sabah gazetesinde yayınlandı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Mümkünse bir bakalım, o gazetenin de bir nüshası varsa Müdür Bey'e bir iletelim. Konuyla ilgili bir araştırılmasını Müdür Bey. Sizden ayrıca cevap isteyelim inşallah.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - İlgili başvuru sürecinin gündeminde olabilir, ben bir araştırırım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Öncelikle, bu raporların hazırlanmasında emeği geçen tüm uzman arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şerhimizi ne zaman vereceğiz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bir saniye rica edeceğim.

Şahsınızda Sayın Genel Müdüre, tüm Adalet teşkilatı, Cezaevi Genel Müdürlüğü teşkilatı ve özellikle gerçekten özveriyle çalışan infaz koruma memuru kardeşlerimize çok teşekkür ediyorum.

Görüşmeler tamamlanmıştır, şimdi oylamaya geçeceğiz.

Öncelikle tek tek oylama yapacağım ve şerh vermek isteyenler varsa bir hafta içerisinde şerhlerini özellikle rica ediyorum.

Öncelikle, Dumlu ve Erzurum Merkez Cezaevi yerleşkesiyle ilgili inceleme raporunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Nevroz Hanım, şerhinizi bir hafta içerisinde gönderirseniz...

Erzincan Ceza İnfaz Kurumu inceleme raporunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yine oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Yine, şerhinizi bekliyoruz.

Şimdi, gündemimizin ikinci maddesi, cezaevi ziyaretleriyle ilgili bir planlama yapılması.

Şimdi, bize gelen şikâyetleri şöyle bir çoğunluk sayısından aşağı doğru sıralama yaptık. Öncelikle, tabii, Silivri ve Sincan yine karşımıza geliyor. Sonrasında Antalya, Balıkesir, Diyarbakır, Afyon, İzmir, Samsun, Tekirdağ şeklinde gidiyor. Ben öncelikle hemen en kısa zamanda bir ziyaret yapma anlamında, Ankara'da olmamız nedeniyle de 17'sinde pazartesi günü hem çalışmamız olmadığı için hem de zamanı daha verimli kullanabilmek adına Sincan'ı teklif ediyorum. Varsa görüşünüzü alacağım, ben teklifimi yapayım. Sonrasında çoğunluğa göre İstanbul, Antalya, Tekirdağ, Afyon şeklinde, böyle zamana yayıp biraz... Tabii, ramazan da var, onu da dikkate almamız lazım. O zaman içerisinde olabildiğince fazla cezaevi ziyaret etmeyi planlıyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bir de çocuk cezaevleriyle ilgili bizim bir dilekçemiz vardı yani çocuk cezaevlerinin ziyaret edilmesi ve oradaki sorunların...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Yapıyoruz, gittiğimiz yerde çocuk varsa, kadın varsa mutlaka ziyaret ediyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ayrıca, özel olarak yani sadece çocuk cezaevleri için bir program...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Sadece çocuk cezaevimiz var mı Müdür Bey?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Var Sayın Başkanım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tabii, 9 tane var.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sadece çocuk cezaeviyse 9 tane, evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - O zaman onların da biz sizden isimlerini alalım, onlara da bir planlama yapalım. Karakolları ziyaret ediyoruz. Gittiğimiz mercide özellikle Ankara... Biraz önce Sibel Hanım'ın söylediği cezaevi neyse onu ben sizden rica ediyorum Enis Bey, hangi karakolsa onu alalım.

KADRI ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - İstanbul Vatan Emniyetten bahsetti.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Başkanım, çarşamba, perşembe yapalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Salı, çarşamba çalışma olduğu için...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Çarşamba, perşembe yapalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Takdir sizin, ben hani gündem olmasın, daha çok zaman kullanırız diye...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Taşra vekilleriyiz, gidip...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Taşradan geliyorsunuz, tamam, o zaman salı yapalım, salı günü sabahtan akşama kadar yapalım yine.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Geçen biz öyle yaptık Sincan'a, herkes geri gelecek diye yarım kaldı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ben pazartesiye özellikle rica ettim çünkü tam gün olsun diye, nasıl istiyorsanız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Böyle olmaz, daha önce Sincan'a gittik, Sincan'a gitmek yerine Bolu, Antalya, Afyon, Konya...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bolu'da çok ciddi sıkıntı var.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bolu'yla ilgili size aileler, 17 aile, sizin şahsınıza...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bunların hepsine gideceğiz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bende de bir mektup var, hemen iletiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şimdi, şöyle yapalım mı arkadaşlar: Ankara değil diyorsanız Bolu yapalım. Bence bir mahzuru yok.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ankara Sincan amenna, daha önce gittik ve yarım kaldı ama bir daha gitmek yerine gitmediğimiz yerlere öncelik...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tamam, Bolu'ya da gitmiştik ama Bolu'ya da gidebiliriz, isterseniz salı günü Bolu yapabiliriz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, Bolu olur, istediğimiz Silivri, Marmara olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Silivri'yi iki gün yapmamız lazım. Onu hafta sonuna, cumartesiye ayarlıyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tamam, Bolu tek günse o da olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Bolu'ya gidiş-geliş yaparız.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Başkanım, İzmir, Muğla...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Antalya, İzmir... Şu anda havalarda da biraz şey olduğu yerler olabilir.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Gelecek salı yaparsak hava koşullarına dikkat edin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tabii, ona bakacağız biz, inceleyeceğiz. O zaman şöyle yapalım: Planlama olarak salı diyoruz ama biz hava durumuna da bakalım, olmazsa biraz sonraki haftaya atalım ya da ramazan içinde yakın illere gidip gelelim.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - O zaman Ankara yapalım, il dışına çıkma konusunda...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tamam, o zaman salı günü Ankara, sonrasında Bolu ve diğer illeri planlayarak sizinle biz paylaşacağız. Herkesin müsaitlik durumu onaylandıktan sonra zaten planlamaya geçiyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şu an planlama olursa Sincan haftaya, sonra Bolu ve Silivri.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Tamam, onu biz planlıyoruz, size onaya sunuyoruz. "Okey" dediğiniz anda veya çoğunluk "okey" dediği anda planlamayı yapıyoruz. Haftaya salı Sincan, hemfikir miyiz?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Silivri...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Hem Silivri hem Maltepe yapmak istiyoruz, onun için de iki gün planlıyoruz onu; bir gün birini, bir gün birini.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Ayrı ayrı planlayamaz mıyız?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Planlayamayız, zor olur o çünkü İstanbul'a uçakla gidip geldiğimiz için olmaz, vakit yetmez. Biz onu Silivri ve Maltepe ya da Bakırköy olarak planlayacağız.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Bir şeyi izah etmek isterim, Bolu'ya muhtemelen minibüsle gideceğiz değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Minibüsle olur tabii, başka şansımız yok.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Hava koşulu açısından söylüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Araçla gidilenlerde sıkıntı olabilir. Biz planlayalım ama haftaya salı Sincan, arkadaşlar, hemfikir miyiz? Haftaya salı 9.30'da başlamak üzere akşama kadar -burada görevli olduğumuz için sıkıntı olmayacağına kanaat getirmiyorum ama- biz olabildiğince uzun yapabilecek kadar yapacağız.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Buradan minibüs mü kalkacak?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Minibüsle.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tekrar yarım gün olmayacaksa kabul.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Yok, olabildiğince uzatırız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Geçen sefer yarım günde döndük.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Olabildiğince uzatacağız.

Biz planlama yapıp size döneceğiz.

Teşekkür ediyoruz katılımlarınızdan dolayı.

İyi günler diliyorum ve toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:14.40